

วิเคราะห์รูปแบบการฟอกเงินจากรูขุมทรัพย์ที่มีเหตุอันควรสงสัยของสถาบันการเงิน

5.1 แนวทางพิจารณาธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยของสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

ในการพิจารณาว่าการทำธุรกรรมใดเป็นการทำธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยซึ่งจะต้องรายงานสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินหรือไม่นั้น โดยพิจารณาข้อเท็จจริงและพฤติการณ์แวดล้อมอย่างรอบคอบ แนวทางพิจารณาการธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยของสำนักป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน¹

(1) ความสงสัย (Suspicious) ประเด็นสำคัญซึ่งที่ควรต้องพิจารณาประการหนึ่ง คือ ความสงสัยหรือไม่สงสัย เนื่องจากเป็นเรื่องที่ละเอียดอ่อนและซับซ้อน เพราะนอกจากเป็นเรื่องที่ขึ้นอยู่กับสถานะหรือพฤติการณ์แวดล้อมหรือเรื่อง “สงสัยอะไร” (Objective) แล้วยังเป็นเรื่องที่ขึ้นกับความตึกความรู้สึกรักของแต่ละบุคคลหรือเรื่อง “ใครสงสัย” (Subjective) ด้วยซึ่งประการหลังนี้เป็นการยากที่จะสามารถกำหนดให้ชัดเจนตายตัวได้ อย่างที่มีผู้กล่าวในทำนองที่ว่าธุรกรรมลักษณะนี้น่าสงสัยตั้งแต่ความรู้สึกแรกเลยทีเดียว บุคคลซึ่งจะมีความรู้สึกทันทีเช่นนี้ได้ต้องมีประสบการณ์ทั้งในการทำงานและพฤติกรรมของผู้คนในวงการมาพอสมควร อย่างไรก็ตามการพิจารณาเพื่อตัดสินว่าควรเป็นธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยหรือไม่โดยทั่วไปขึ้นอยู่กับองค์ประกอบทั้ง 2 ประการดังกล่าว

ด้วยเหตุนี้ ประเทศที่พัฒนาคุณภาพเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินมาก่อน โดยส่วนใหญ่จึงไม่ระบุชัดเจนในกฎหมายว่าธุรกรรมลักษณะใดควรเป็นสิ่งที่น่าสงสัยแต่จะปล่อยให้เป็นผู้มีหน้าที่รายงาน เพื่อให้ยึดหยุ่นสามารถปรับเปลี่ยนใช้ได้กับเทคนิควิธีใหม่ ในฟอกเงินที่อาชญากรใช้ นอกจากนี้ยังสนับสนุนให้สถาบันการเงินและผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมอื่นๆพัฒนาแนวทางหรือมาตรฐานในการระบุเหตุอันควรสงสัยโดยใช้ประสบการณ์ด้วยตนเองด้วย

---

¹แนวทางพิจารณาธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยสำหรับผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ของสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

(2) ไม่จำกัดเฉพาะแต่ธุรกรรมเงินสด ข้อที่ควรพิจารณาอีกประการหนึ่งในรายงานการทำธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินพ.ศ. 2542 คือ การรายงานประเภทนี้ใช้บังคับกับธุรกรรมทุกประเภท เช่น การโอนเงินทางโทรเลขการซื้อคราฟท์ธนาคาร หรือ เช็คเดินทาง เป็นต้น จึงไม่ใช่แต่ธุรกรรมเงินสด เท่านั้นที่จะต้องพิจารณาว่าเป็นธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยหรือไม่ แม้แต่ธุรกรรมใดที่จะต้องมีการรายงานหรือได้มีการรายงานการทำธุรกรรมเงินสดไปแล้ว ผู้มีหน้าที่ต้องรายงานยื่นรายงานการทำธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยอีกประเภทหนึ่งด้วย

(3) ปัจจัยที่ต้องนำมาพิจารณา ปัจจัยหรือสิ่งที่เป็นบ่อเกิดเหตุอันควรสงสัยในการธุรกรรม อาจมาจากการพิจารณาสิ่งหนึ่งใดที่ไม่เป็นปกติเกี่ยวกับลักษณะของธุรกรรมนั่นเองหรือผู้ทำธุรกรรม หรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง ซึ่งไม่ควรหาข้อสรุปว่าเป็นหรือไม่เป็นธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย โดยการพิจารณาลักษณะใดลักษณะหนึ่งเพียงประการเดียว แต่ควรพิจารณามูลเหตุปัจจัยและพฤติกรรมแวดล้อมทั้งหมดของธุรกรรมให้รอบคอบ โดยหลักทั่วไป ก่อนจะตัดสินใจตัดสินหรือวัดความรู้สึกหรือเกิดความสงสัยหรือไม่ไว้วางใจต่อการทำธุรกรรมใด ผู้มีหน้าที่ในการรายงานจะต้องพิจารณาถึงองค์ประกอบต่างๆ ยกตัวอย่างเช่น ลักษณะพฤติกรรม หรือสภาพแวดล้อมที่ไม่ปกติของการทำธุรกรรม (Unusual nature or circumstances) บุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องกับธุรกรรมหรือผู้ทำธุรกรรม ภูมิหลังทางธุรกิจของบุคคลที่ทำธุรกิจ การทำเอกสารที่เป็นเท็จ การใช้นามแฝง การให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลแก่ผู้มีหน้าที่รายงานหรือพนักงาน ความเกี่ยวข้องกับสถานที่ซึ่งเป็นแหล่งค้ายาเสพติดที่รู้จักกัน หรือประเทศส่งผ่านยาเสพติด พฤติกรรมอื่นๆของผู้ที่ทำธุรกรรม

5.2 แนวทางพิจารณาธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยของสถาบันการเงิน

นอกจากที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น แนวทางพิจารณารูปแบบธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยของสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินนั้นพิจารณาได้จาก

1. ความสงสัย (Suspicious)
2. ไม่จำกัดเฉพาะแต่ธุรกรรมเงินสด และ
3. ปัจจัยที่ต้องนำมาพิจารณา แล้วนั้น

สถาบันการเงิน ซึ่งตามกฎหมายได้กำหนดให้เป็นผู้มีหน้าที่รายงานธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย จากแนวทางพิจารณาธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยเพิ่มเติมจากแนวทางของสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ไว้ดังนี้

5.2.1 การรู้จักลูกค้าของตน (Know Your Customers Policy)

5.2.2 รูปแบบของการดำเนินธุรกิจ

5.2.3 ความสมเหตุสมผลในการทำธุรกรรม

5.2.1 การรู้จักลูกค้าของตน (Know your customers Policy)²

การมีความรู้เกี่ยวกับตัวลูกค้า ไม่ว่าจะเป็นประวัติ อาชีพ ฐานะทางการเงิน รวมถึงธุรกิจของลูกค้าว่าประกอบธุรกิจอะไร ธุรกิจมีประวัติทางการเงินอย่างไร เป็นจุดเริ่มต้นและเป็นเรื่องที่สำคัญอย่างยิ่ง ต่อการที่จะใช้พิจารณาว่าสมควรเกิดความสงสัยหรือไม่ หรืออาจนำไปสู่การเกิดความสงสัยขึ้นก็ได้ การรู้จักลูกค้าเป็นหลักการที่สถาบันการเงินรวมถึงผู้มีหน้าที่ต้องรายงานตามกฎหมายจะต้องถือเป็นหลักในการดำเนินงาน ข้อมูลรายละเอียดต่างๆ เกี่ยวกับลูกค้าและสิ่งที่ลูกค้าทำ จะทำให้ผู้มีหน้าที่รายงานสามารถตัดสินใจได้ง่ายขึ้น และถูกต้องว่าการทำธุรกรรมแต่ละครั้งของลูกค้าเป็นไปอย่างปกติ สอดคล้องกับประเภทของอาชีพหรือธุรกิจของลูกค้าหรือไม่ หรือมีเหตุอันสมควรสงสัยหรือไม่

ทั้งนี้กฎหมายเกี่ยวกับการฟอกเงินได้กำหนดลูกค้าทุกคนต้องแสดงตนและที่อยู่ที่ตั้งแท้จริงในการติดต่อทำธุรกรรม จึงไม่ก่อให้เกิดภาวะและส่งผลกระทบต่อการทำงานของสถาบันการเงิน และนอกจากนี้ความปกติลูกค้าของสถาบันการเงินมักจะมีลักษณะเป็นลูกค้าประจำ เป็นบุคคลที่อาศัยในพื้นที่ที่ตั้งของสถาบันการเงินและมีความคุ้นเคยกันอยู่แล้ว สำหรับลูกค้าภายนอกหรือที่เรียกกันกว่า ลูกค้าจรที่มาทำธุรกรรมกับสถาบันการเงินมักจะมีจำนวนน้อยกว่า ซึ่งในกรณีนี้ สถาบันการเงินมีหน้าที่ให้ลูกค้านั้นแสดงตนโดย ต้องตรวจพิสูจน์เอกสารประจำตัวของบุคคล ซึ่งหากลูกค้าพยายามหลีกเลี่ยงก็อาจถือเป็นเหตุอันควรสงสัยได้

5.2.2 รูปแบบการดำเนินธุรกิจ

โดยทั่วไป การประกอบธุรกิจทุกประเภทดำเนินการไปเพื่อการแสวงหาผลกำไร และต้องมีเงินหมุนเวียนในการประกอบธุรกิจ ดังนั้นปริมาณการเข้าออกของเงินในบัญชีว่ามีปริมาณมากหรือน้อยเกินไป จึงขึ้นอยู่กับประเภทและขนาดของธุรกิจนั้นๆ ซึ่งผู้มีหน้าที่รายงานอาจใช้ประสบการณ์หรือการอาศัยข้อมูลเปรียบเทียบจากข้อมูลเปรียบเทียบจากข้อมูลของบัญชีอื่นๆ ที่ประกอบธุรกิจในลักษณะเดียวกันหรือคล้ายคลึงกันได้ ว่ามีความน่าสงสัยหรือไม่

นอกจากนี้ในการประกอบธุรกิจสิ่งสำคัญคือ การทำให้การดำเนินธุรกิจเกิดต้นทุนน้อยที่สุด เพื่อให้ได้ผลกำไรมากที่สุด การดำเนินธุรกิจจึงมักเป็นไปในรูปแบบที่ตรงไปตรงมา

² สัมภาษณ์ สุมาลี หวังประกอบสุข, 9 เมษายน 2550

ไม่สลับซับซ้อนสามารถอธิบายถึงความจำเป็นในการทำธุรกรรมแต่ละครั้งได้ และสามารถเชื่อมโยงกัน ดังนั้นหากการดำเนินธุรกิจใดมีความซับซ้อนในการทำธุรกรรม ย่อมสามารถสันนิษฐานเบื้องต้นได้ว่ามีความน่าสงสัยว่าอาจเกี่ยวข้องกับการฟอกเงิน

ในบางกรณีการประกอบธุรกิจบางประเภทเช่น การแลกเปลี่ยนเงินตรา การค้าวัตถุโบราณ เป็นต้น จำเป็นต้องได้รับอนุญาตจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องก่อนจึงสามารถประกอบธุรกิจนั้นๆ ได้ การขอตรวจสอบหรือให้ลูกค้า แสดงเอกสาร หรือหลักฐานที่เกี่ยวข้อง เพื่อพิสูจน์ความถูกต้องของเอกสารและพิสูจน์ว่าการประกอบธุรกิจนั้นเป็นไปโดยชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ ซึ่งสามารถใช้เป็นข้อสันนิษฐานเบื้องต้นได้เช่นเดียวกันว่า มีความน่าสงสัยว่าอาจเกี่ยวข้องกับการฟอกเงินหรือไม่

ความสงสัยในกรณีนี้จะเกิดขึ้นได้จำเป็นต้องอาศัยประสบการณ์และการเรียนรู้ถึงลักษณะการดำเนินการประกอบธุรกิจ ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นและต้องอาศัยเวลาและความเอาใจใส่ ช่างสังเกต ของผู้ที่มีหน้าที่รายงาน

ลักษณะเบื้องต้นของการดำเนินธุรกิจที่ผิดปกติ โดยการใช้วิธีการหรือการเคลื่อนย้ายเงินทุนที่ผิดปกติในการทำธุรกรรม ได้แก่

- การแลกเปลี่ยนธนบัตรย่อย เป็นธนบัตรมูลค่าสูง รวมเป็นเงินจำนวนมากๆ โดยไม่มีเหตุผลที่ชัดเจนว่าจะไปใช้เพื่อการใด หรือเกี่ยวข้องกับธุรกิจที่ดำเนินการอยู่อย่างไร
- การทำธุรกรรมเงินสดจำนวนมาก แต่ไม่ถึงระดับที่ต้องรายงานและบ่อยครั้ง โดยผู้ซึ่งไม่เป็นลูกค้าประจำ

- การฝากถอน โอน หรือเคลื่อนย้ายเงินทุนเป็นเงินสดจำนวนมาก โดยแหล่งที่มาของเงินไม่ปรากฏชัดว่าชอบด้วยกฎหมาย

- บัญชีซึ่งมีการฝากตราสารการเงิน ชนิดผู้ถือบ่อยครั้ง (เช่น เช็คนาการธนาคาร เป็นต้น) แต่ครั้งจำนวนต่ำกว่าเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนดให้ต้องรายงานเล็กน้อยเท่านั้น

- การใช้เช็คเดินทางที่มีจำนวนสูงผิดปกติ

- การถือบัญชีที่ผิดปกติ เช่น

- ลูกค้ามีบัญชีจำนวนมากเกินปกติเมื่อพิจารณา ถึงประเภทธุรกิจที่ลูกค้าอ้างว่าทำอยู่

- บัญชีในชื่อใดชื่อหนึ่งหรือหลายชื่อ ซึ่งมีการ โอนเงินระหว่างกันไปรวบรวมอยู่ ณ บัญชีใดบัญชีหนึ่ง ซึ่งไม่สัมพันธ์กับธุรกิจหรือวัตถุประสงค์ในการค้าที่กล่าวอ้างว่าทำอยู่

- บัญชีซึ่งมีการฝากเงินสดให้โดยบุคคลที่แตกต่างกันหลายรายหรือจากหลายแห่งเกินกว่าปกติ

- การโอนเงินข้ามประเทศที่ผิดปกติ เช่น
  - การโอนเงินทางโทรเลขโดยมีการชำระเงินเป็นเงินสดจำนวนมากผิดปกติ
  - บัญชีต่างๆ ซึ่งเปิดใช้เพียงชั่วคราว และมักใช้เพื่อจำหน่ายเงินทุนออกไป
- ประเทศศูนย์กลางการเงินระหว่างประเทศเท่านั้น
  - การโอนเงินทางโทรเลขที่มีการชำระเงินสดจำนวนมากโดยผู้ซึ่งไม่ใช่ลูกค้านาคารและ ไม่มีการแสดงตนหรือบันทึกข้อเท็จจริง
  - ธุรกิจการกู้ยืมและหลักทรัพย์ ที่ใช้เป็นเครื่องมือในการซ่อนเร้น หรือปิดบัง
- การโอนเงิน
  - การใช้ตู้নিরূপ หรือตู้ฝากเงินกลางคืนที่ผิดปกติ โดยเฉพาะในกรณีที่เกี่ยวข้องกับเงินสดปริมาณมาก
  - ลูกค้านำเงินสดจำนวนมากผิดปกติ เมื่อพิจารณาถึงอาชีพหรือประเภทของธุรกิจที่ทำ อาจเป็นสัญญาณว่ามีการฟอกเงินสกปรกเข้ามาผสมผสานกับเงินที่ได้จากธุรกิจที่ถูกต้อง หรือโดยการฝากเงินสกปรกเข้ามาในบัญชีของธุรกิจที่ชอบด้วยกฎหมาย
  - การทำธุรกรรมรายย่อยจำนวนมากในการลงทุนเดียวกัน (เช่น หน่วยย่อยจำนวนมากในกองทุน หรือหุ้นหน่วยใดหน่วยหนึ่ง) แต่ละหน่วยชำระโดยเงินสด ตามด้วยการขายครั้งเดียวซึ่งอาจจะเป็นไปได้ว่าเงินได้ถูกเครดิต ไปอีกบัญชีหนึ่ง
  - การโอนการลงทุนไปยังบุคคลที่สามซึ่งเห็นได้ชัดว่าไม่เกี่ยวข้อง

5.2.3 ความสมเหตุสมผลในการทำธุรกรรม

โดยปกติการทำธุรกรรมทุกครั้ง ถ้าเป็นการทำธุรกรรมโดยปกติ โดยเฉพาะธุรกรรมที่มีมูลค่าสูง ลูกค้านักจะไม่กังวลที่จะทำธุรกรรมนั้นๆ เพราะสามารถชี้แจงให้เจ้าหน้าที่สถาบันการเงินหรือผู้มีหน้าที่รายงานทราบถึงเหตุผลและความจำเป็นในการทำธุรกรรม เช่น ในกรณีที่เป็นการทำธุรกรรมที่มีมูลค่าเกินกว่า 2 ล้านบาท จะต้องรายงาน ถ้าเป็นการประกอบธุรกิจจริง แม้จะเป็นการทำธุรกรรมที่มีมูลค่า 2 ล้านบาท ก็จะทำเพียงครั้งเดียว เป็นต้น แต่ถ้ามีการทำธุรกรรมในลักษณะที่ใกล้เคียงกับธุรกรรมที่ต้องรายงานในวันเดียวกัน หรือใกล้เคียงกันและกระทำในหลายสาขาของธนาคาร ซึ่งจากลักษณะธุรกิจของลูกค้าไม่น่าจะได้รับเงินมาในลักษณะเป็นจำนวนย่อย เช่นนั้น ซึ่งเป็นการขาดความสมเหตุสมผลในทางธุรกรรม โดยอาจเป็นการหลีกเลี่ยงไม่ให้ถูกรายงานธุรกรรม (Structuring) ก็ถือเป็นการธุรกรรมที่น่าสงสัย

จากการศึกษาแนวทางการพิจารณารูปแบบและลักษณะของธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย ตามสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน และแนวทางพิจารณาธุรกรรมที่มีเหตุอันควร

สงสัยของสถาบันการเงินและตามแนวทางของกฎหมายต่างประเทศนั้น มีแนวทางในการพิจารณาอยู่หลายแนวทาง แต่เมื่อสังเกตโดยรวมแล้วจะเห็นได้ว่าในการที่ผู้มีหน้าที่รายงานวินิจฉัยว่าธุรกรรมใดเป็นธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยได้นั้น แนวทางที่สำคัญที่สุด คือ ความสงสัย (Suspicious) ความสงสัย จะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อผู้มีหน้าที่รายงาน จะต้องเอาใจใส่ต่อการทำธุรกรรมในแต่ละครั้งรวมถึงประวัติการทำธุรกรรมที่ผ่านมาของลูกค้าโดยต้องอาศัยหลายสิ่งประกอบกันไม่ว่าจะเป็นการรู้จักลูกค้าของตน ความรู้ ในลักษณะของการประกอบธุรกิจต่างๆ รวมถึงความสมเหตุสมผลในการทำธุรกรรม ซึ่งทั้งหมดจำเป็นต้องอาศัยประสบการณ์ การฝึกอบรม และการแสวงหาความรู้เพิ่มเติมของผู้มีหน้าที่รายงาน

5.3 วิเคราะห์รูปแบบการฟอกเงินจากธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยของสถาบันการเงิน

ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ได้กำหนดให้สถาบันการเงินรายงานธุรกรรมทั่วไป หรือธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย ต่อสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ธุรกรรมทั่ว ๆ ไป กฎหมายได้กำหนดไว้เป็นแนวทางแน่นอนว่า ธุรกรรมประเภทใดที่ต้องรายงาน ส่วนธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยกฎหมายไม่ได้กำหนดกฎเกณฑ์ไว้เพียงแต่เป็นดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ของแต่ละสถาบันการเงินว่า ธุรกรรมประเภทใดที่เข้าข่ายเป็นธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยที่ต้องรายงานต่อสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินทันที ซึ่งแบบฟอร์มที่ต้องรายงานธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยนั้น เป็นแบบการรายงาน ปง. 1-03 ดังนั้นการศึกษารูปแบบการฟอกเงินธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยต้องศึกษาแบบการรายงาน ปง. 1-03

จากการศึกษาข้อมูลที่สถาบันการเงินรายงานมายังสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินนั้น พบว่า จำนวนข้อมูลดังกล่าวมี ลักษณะของการรายงานธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยของสถาบันการเงินที่มีความซ้ำซ้อนกันเป็นจำนวนมากผิดปกติ เนื่องมาจากการส่งข้อมูลการรายงานธุรกรรมทางการเงินของสถาบันการเงินทางอิเล็กทรอนิกส์เข้ามาสู่ระบบฐานข้อมูลของสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและวิธีการส่งรายงานแต่ละครั้งของสถาบันการเงิน สถาบันการเงินบางแห่งมิได้ลบข้อมูลเดิมที่ได้รายงานไปแล้วเมื่อครั้งก่อนออกไป จึงทำให้มีการรายงานธุรกรรมรายเดียวกันซ้ำกัน บางครั้งธุรกรรมดังกล่าวอาจถูกรายงานซ้ำถึง 10 หรือ 20 ครั้ง เป็นต้น

สำหรับการศึกษาและวิเคราะห์รูปแบบการฟอกเงินในประเทศไทยจากธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยที่ได้รับรายงานมานั้น สามารถสรุปผลออกมาโดยแบ่งรูปแบบของการฟอกเงินจนถึง ณ.

วันที่ 31 มีนาคม 2548 ซึ่งแบ่งตามลักษณะธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยตามที่กฎหมายกำหนด
4 ประการ คือ

1. มีความซับซ้อนผิดปกติ
2. ขาดความเป็นไปได้ในเชิงเศรษฐกิจ
3. หลีกเลียงเพื่อไม่ให้มีรายงานธุรกรรมตามกฎหมาย และ
4. เกี่ยวกับการกระทำความผิดมูลฐาน ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

5.3.1 มีความซับซ้อนผิดปกติ (Unusual or unjustified complexity)³

ตารางที่ 1

คำค้นหา	จำนวนธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย					รวม	คิดเป็นร้อยละ
	2543-2544	2545	2546	2547	2548		
ตราสาร	16	15	6	13	5	55	0.03

จากตารางที่ 1 ผลการค้นหาคำว่า “ตราสาร” เป็นร้อยละ 0.03 ของจำนวนธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยที่รายงานมายังสำนักงานป้องกันและปราบปรามทั้งหมด จากข้อมูลธุรกรรมส่วนมากเป็นการถอนเงินด้วยเงินสดและนำมาซื้อตราสารเป็นจำนวนเงินสูง นอกจากนั้นบางส่วนเป็นการซื้อตราสารการเงิน เพื่อนำซื้อที่ดินและกองทุนรวมและมีการนำธนบัตรย่อยมาซื้อตราสารการเงิน ,

ตารางที่ 2

คำค้นหา	จำนวนธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย					รวม	คิดเป็นร้อยละ
	2543-2544	2545	2546	2547	2548		
เช็คเงินสด	140	41	35	20	11	247	0.17

³ สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินกับจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คณะนิติศาสตร์, “การศึกษารูปแบบการฟอกเงินในประเทศไทย จากธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย ประจำปี 2548 โดยระบบสารสนเทศ,” เอกสารประกอบการประชุมเชิงปฏิบัติการ เสนอ ณ. ห้องประชุมสุรเกียรติ์ เสถียรไทย , 3 และ 17 สิงหาคม 2549

ตารางที่ 3

คำค้นหา	จำนวนธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย					รวม	คิดเป็นร้อยละ
	2543-2544	2545	2546	2547	2548		
แคชเชียร์เช็ค	81	29	24	28	16	178	0.12

ตารางที่ 4

คำค้นหา	จำนวนธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย					รวม	คิดเป็นร้อยละ
	2543-2544	2545	2546	2547	2548		
จ่ายเงินสด	100	19	13	3	1	136	0.09

ตารางที่ 5

คำค้นหา	จำนวนธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย					รวม	คิดเป็นร้อยละ
	2543-2544	2545	2546	2547	2548		
ถอนเช็คเงินสด	25	6	2	11	-	44	0.03

จากตารางที่ 2-5 ผลการค้นหาคำว่า “เช็คเงินสด” เป็นร้อยละ 0.17 “แคชเชียร์เช็ค” เป็นจำนวนร้อยละ 0.12 “จ่ายเงินสด” เป็นจำนวนร้อยละ 0.09 และ “ถอนเงินสด” เป็นจำนวนร้อยละ 0.03 ของจำนวนธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยที่รายงานมายังสำนักงานป้องกันและปราบปรามทั้งหมด แสดงให้เห็นว่าการทำธุรกรรมกับสถาบันการเงินโดยใช้เช็คแทนเงินสด โดยส่วนใหญ่นิยมใช้เช็คเงินสด หรือแคชเชียร์เช็ค ไม่ว่าจะเป็นการจ่ายเช็คเงินสด หรือการถอนเช็คเงินสดและข้อมูลการรายงานส่วนใหญ่เป็นกรณี การจ่ายเช็คเงินสด หรือการถอนเช็คเงินสดหลายรายการในเวลาใกล้เคียงกัน ซึ่งแต่รายการมีจำนวนเงินไม่ถึง 2 ล้านบาท แต่เมื่อรวมกันและมีจำนวนเงินเกิน 2 ล้านบาท เป็นการหลีกเลี่ยงการรายงาน

ตารางที่ 6

คำค้นหา	จำนวนธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย					รวม	คิดเป็นร้อยละ
	2543-2544	2545	2546	2547	2548		
มอบอำนาจ	86	12	30	149	2	279	0.20

ตารางที่ 7

คำค้นหา	จำนวนธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย					รวม	คิดเป็นร้อยละ
	2543-2544	2545	2546	2547	2548		
ทำธุรกรรมแทน	5	3	2	176	9	195	0.14

จากตารางที่ 6-7 ผลการค้นหาคำว่า “มอบอำนาจ” เป็นร้อยละ 0.20 และ “ทำธุรกรรมแทน” เป็นจำนวนร้อยละ 0.14 ของจำนวนธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยที่รายงานมายังสำนักงานป้องกันและปราบปรามทั้งหมด จากข้อมูลการรายงาน ส่วนใหญ่พบว่าเป็นกรณีที่เจ้าของบัญชีมอบอำนาจให้ผู้อื่นทำธุรกรรมต่างๆ แทน และคาดหมายได้ว่าการที่เจ้าของบัญชีไม่แสดงตัว อาจมีหลายเหตุผล เช่น กรณีการทำธุรกรรมมูลค่าสูง การทำธุรกรรมที่มีลักษณะเข้าข่ายหลีกเลี่ยงการรายงาน หรือมีการทำธุรกรรมหลายครั้งต่อวัน เป็นต้น จากสถิติข้อมูลพบว่า ในช่วง พ.ศ. 2543-2548 พบว่า พ.ศ. 2547 มีการมอบอำนาจให้บุคคลอื่นทำธุรกรรมแทนคนที่มีลักษณะหลีกเลี่ยงการทำรายงานธุรกรรมทางการเงินมากกว่าทุกปี

จะเห็นได้ว่า จากข้อมูลตามตารางที่ 1-7 รูปแบบของการกระทำความผิด ซึ่งมีความซับซ้อน ผิดปกตินั้นอาจกระทำในรูปแบบของการนำเงินสดหรือธนบัตรย่อยไปซื้อตราสาร หรือการทำธุรกรรมกับสถาบันการเงินโดยใช้เช็คแทนเงินสด ไม่ว่าจะเป็นการจ่ายเช็คเงินสด หรือการถอนเช็คเงินสด ซึ่งแต่ละรายการมีจำนวนเงินไม่เกิน 2 ล้านบาท หรือในกรณีที่เจ้าของบัญชีไม่เปิดเผย หรือไม่ยอมแสดงตน ได้มอบอำนาจให้ผู้อื่นหรือให้ผู้อื่นทำธุรกรรมแทน ซึ่งการกระทำของอาชญากร หรือนักฟอกเงิน มีเจตนาทุจริตต้องการฟอกเงินที่ได้มาจากการกระทำความผิด และต้องการสร้างความสับสนให้แก่เจ้าหน้าที่ของรัฐในการตรวจสอบทรัพย์สินที่ได้มาโดยมิชอบดังกล่าว จึงจึงใจทำให้ธุรกรรมนั้นซับซ้อน ไปกว่าที่คนทั่วไป ๆ กระทำกันเพื่อเจตนาสร้างความยากลำบากให้เกิดขึ้นในการติดตามร่องรอยในการกระทำความผิด นอกจากข้อมูลดังกล่าวข้างต้นแล้ว ยังพิจารณาได้จากตัวอย่าง ดังนี้

- นักฟอกเงิน ก. มีที่อยู่ปกติที่กรุงเทพฯ แต่ไปเปิดเงินฝากที่จังหวัดสุพรรณบุรี ในนามของพี่ชายและน้องสาว ฝากเงินสดจำนวนมากที่ได้จากการค้ายาเสพติด ต่อมาโอนเงินฝากดังกล่าวเข้าบัญชีในกรุงเทพฯ ในนามของลูกชาย สุดท้าย จึงโอนเงินดังกล่าวเข้าบัญชีในนามของตนเอง

- มิจฉาชีพ ข อ้างว่าเป็นนักธุรกิจ แต่ไม่ปรากฏชัดว่าธุรกิจประเภทใด (ความจริงเป็นนักถือโง่งประชาชน) เปิดบัญชีฝากกับธนาคาร ไว้หลายบัญชี มีการโอนเงินจากบุคคลอื่นๆ เข้ามาในแต่ละบัญชีของมิจฉาชีพ ข แต่ละวันมีเงินรวมกันนับสิบล้านบาท ต่อมามิจฉาชีพ ข ได้โอนเงินในแต่ละบัญชีมารวมในบัญชีเดียวกัน ทั้งหมด แล้วโอนเงินไปยังบุคคลที่สามในประเทศหมู่เกาะแคริบเบียน

จะเห็นได้ว่า การที่นาย ก ได้ให้พี่ชายและน้องสาวเปิดบัญชี เพื่อที่จะนำเงินจากการค้ายาเสพติดเข้าบัญชี และได้มีการ โอนเงินดังกล่าวเข้าบัญชีลูกชายของนาย ก ต่อมาได้โอนเข้าบัญชีของคนนั้น หรือใน กรณีที่นาย ข ได้เปิดบัญชีไว้หลายบัญชีนั้น ซึ่งรูปแบบของการกระทำความผิดคือการที่ให้บุคคลใกล้ชิดเปิดบัญชี แล้วนำเงินเข้าบัญชีของบุคคลใกล้ชิด ต่อมาจึง โอนเข้าบัญชีของตน เมื่อเปรียบเทียบกับการทำธุรกรรมในการดำเนินธุรกิจทั่ว ๆ ไปที่สุจริตนั้น ซึ่งธุรกิจทั่ว ๆ ไป เป็นไปในรูปแบบง่าย ๆ ไม่ซับซ้อนผิดปกติ ซึ่งอาชญากร หรือนักฟอกเงินจงใจทำให้ธุรกรรมนั้นซับซ้อน โดยมีเจตนาที่จะ ไม่ให้มีการติดตามร่องรอยในการกระทำความผิด

5.3.2 ขาดความเป็นไปได้ในเชิงเศรษฐกิจ (No Economic Justification)⁴

ตารางที่ 8

คำค้นหา	จำนวนธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย					รวม	คิดเป็นร้อยละ
	2543-2544	2545	2546	2547	2548		
ผิดปกติ	238	765	605	386	147	2141	1.48

จากตารางที่ 8 ผลการค้นหาคำว่า “ผิดปกติ” เป็นร้อยละ 1.48 ของจำนวนธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยที่รายงานมายังสำนักงานป้องกันและปราบปรามทั้งหมด ส่วนมากเป็นการทำธุรกรรมที่ผิดปกติหรือมีมูลค่ามากผิดปกติมีเป็นจำนวนมากพอสมควรในทุก ๆ ปีและสามารถสรุปพฤติกรรมการทำธุรกรรมที่มีผิดปกติ หรือมีมูลค่าการทำธุรกรรมมากผิดปกติ ดังต่อไปนี้

- (1) ถูกค้ำมีเงินมากผิดปกติ
- (2) ถูกค้ำนำเงินมาฝากมากผิดปกติ
- (3) ถูกค้ำเบิกเงินมากผิดปกติ
- (4) ถูกค้ำนำเงินธนบัตรย่อยเข้าบัญชีมากผิดปกติ
- (5) มีการทำธุรกรรมนำเงินเข้า – ออกบัญชีผิดปกติ
- (6) ถอนเงินในจำนวนสูงและผิดปกติเมื่อเปรียบเทียบกับอาชีพและตำแหน่ง

⁴ เรื่องเดียวกัน , หน้า 153

(7) ลูกค้ำมีบัญชีจำนวนมากผิดปกติเมื่อพิจารณาถึงประเภทธุรกิจของลูกค้ำ

จะเห็นได้ว่า จากข้อมูลตามตารางที่ 8 เมื่อผู้ทำธุรกรรม ได้มาทำธุรกรรมกับสถาบันการเงิน โดยทำธุรกรรมที่มีมูลค่าของการทำธุรกรรมมากกว่าผิดปกติ อาทิเช่น มีเงินมากผิดปกติ หรือมีการเบิกเงินมากผิดปกติ เป็นต้น ซึ่งสถาบันการเงินได้พิจารณาจากพฤติกรรมของผู้ทำธุรกรรม อาทิ เช่น แหล่งรายได้ หรืออาชีพ เป็นต้น การขาดความเป็นได้ในเชิงเศรษฐกิจนั้น คือ การที่ผู้ทำธุรกรรมได้ดำเนินธุรกิจตามธรรมดานั้นจะต้องมีการคิดคำนวณต้นทุนและผลตอบแทนหรือกำไร แต่สำหรับการฟอกเงินเป็นกิจกรรมที่อาชญากรหรือนักฟอกเงินประสงค์จะทำให้เงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาโดยไม่ชอบหรือเงินสกปรก ดูเหมือนเงินที่ได้มาโดยชอบหรือเงินสะอาด เป็นสำคัญ โดยได้ทำธุรกิจที่ไม่ได้คำนึงถึงผลกำไร ซึ่งปกติทั่วไปผู้ทำธุรกรรมได้ดำเนินธุรกิจตามธรรมดาจะต้องคิดคำนวณต้นทุนและผลตอบแทนเป็นสำคัญ จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้นยังพิจารณาได้จากตัวอย่าง ดังนี้

- ข้าราชการ ฉ นำเงินสดจำนวนมากที่ได้จากการรับสินบนเพื่อทุจริตในหน้าที่ไปซื้อคราฟท์ธนาคารและเช็คเดินทาง อ้างว่าเพื่อใช้เป็นค่าใช้จ่ายทางธุรกิจต่างประเทศ ทั้ง ๆ ที่ไม่เคยมีประวัติการทำธุรกิจมาก่อน

จากตัวอย่างข้างต้นนั้น จะเห็นได้ว่าการกระทำความผิดกล่าวข่มถือได้ว่าเป็นการทำธุรกรรมที่ผิดปกติ คือ เป็นการทำธุรกรรมที่มีวัตถุประสงค์ในการทำธุรกรรมที่ผิดปกติไปจากการทำธุรกรรมตามปกติในทางธุรกิจ เพราะ การที่ข้าราชการ ฉ ได้นำเงินไปซื้อคราฟท์ธนาคารและเช็คเดินทาง ทั้ง ๆ ที่ตนไม่เคยมีประวัติการทำธุรกิจมาก่อน

5.3.3 หลีกเลี่ยงเพื่อไม่ให้มีการรายงานธุรกรรมตามกฎหมาย (Structuring or avoiding the reporting to transactions)⁵

ตารางที่ 9

คำค้นหา	จำนวนธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย					รวม	คิดเป็นร้อยละ
	2543-2544	2545	2546	2547	2548		
หลีกเลี่ยงการรายงาน	9,952	9,395	10,049	16,809	6,075	52,280	36.34

⁵ เรื่องเดียวกัน , หน้า 154-163

ตารางที่ 10

คำค้นหา	จำนวนธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย					รวม	คิดเป็นร้อยละ
	2543-2544	2545	2546	2547	2548		
หลีกเลี่ยงการทำรายงาน	812	754	1,323	161	3	3,053	2.12

จากตารางที่ 9 และตารางที่ 10 ผลการค้นหาคำว่า “หลีกเลี่ยงการทำรายงาน” เป็นจำนวนร้อยละ 36.34 และ “หลีกเลี่ยงการทำรายงาน” เป็นจำนวนร้อยละ 2.12 ของจำนวนธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยที่รายงานมายังสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินทั้งหมด โดยค้นหาทั้งสองนี้มีความหมายเหมือนกัน คือ สถาบันการเงินจะรายงานโดยมีข้อความว่า “ตรวจสอบพบว่าหลีกเลี่ยงการทำรายงาน / หลีกเลี่ยงการทำรายงาน โดยการ.....ถอน / ฝาก / โอน) .....(จำนวนธุรกรรม) รายการ จำนวนเงิน .....บาท” ซึ่งส่วนมากที่พบจะเป็นกรณีที่สถาบันการเงินตรวจสอบพบว่าการทำธุรกรรมของลูกค้ามีพฤติกรรมหลีกเลี่ยงการทำรายงานธุรกรรม โดยได้กระทำการในลักษณะต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการฝากเงิน ถอนเงิน หรือการโอนเงิน ไม่ให้มีจำนวนเงินเกินกว่าที่กฎหมายกำหนด ให้ต้องรายงาน คือ ไม่เกิน 2 ล้านบาท และมีการทำธุรกรรมหลายครั้ง รายการมีตั้งแต่ 2-25 รายการ เช่น การแยกฝากเงิน หรือถอนเงินจำนวนหลายรายการ รายการละไม่เกิน 2 ล้านบาท แต่เมื่อรวมหลายรายการแล้วมีจำนวนเงินเกิน 2 ล้านบาท

ตารางที่ 11

คำค้นหา	จำนวนธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย					รวม	คิดเป็นร้อยละ
	2543-2544	2545	2546	2547	2548		
ฝากเงิน	5,766	36,320	18,521	18,050	5,639	84,296	58.60

ตารางที่ 12

คำค้นหา	จำนวนธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย					รวม	คิดเป็นร้อยละ
	2543-2544	2545	2546	2547	2548		
ฝากเงินสด	284	139	377	330	96	1,226	0.85

ตารางที่ 13

คำค้นหา	จำนวนธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย					รวม	คิดเป็นร้อยละ
	2543-2544	2545	2546	2547	2548		
ฝากเงินจำนวนมาก	47	5	5	2	4	63	0.04

จากตารางที่ 11-13 ผลการค้นหาคำว่า “ฝากเงิน” เป็นจำนวนร้อยละ 58.60 “ฝากเงินสด” เป็นจำนวนร้อยละ 0.85 และ “ฝากเงินจำนวนมาก” เป็นจำนวนร้อยละ 0.04 ของจำนวนธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยที่รายงานมายังสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินทั้งหมดแสดงให้เห็นว่า การทำธุรกรรมฝากเงิน โดยเฉพาะการฝากเงินสด หรือการฝากเงินเป็นจำนวนมาก เป็นธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยหลักที่สถาบันการเงินส่วนใหญ่รายงานมายังสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

ตารางที่ 14

คำค้นหา	จำนวนธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย					รวม	คิดเป็นร้อยละ
	2543-2544	2545	2546	2547	2548		
ถอนเงิน	7,888	6,470	4,206	1,565	311	20,440	14.21

ตารางที่ 15

คำค้นหา	จำนวนธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย					รวม	คิดเป็นร้อยละ
	2543-2544	2545	2546	2547	2548		
ถอนเงินสด	1,182	464	955	837	131	3,569	2.48

ตารางที่ 16

คำค้นหา	จำนวนธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย					รวม	คิดเป็นร้อยละ
	2543-2544	2545	2546	2547	2548		
ถอนเงินจำนวนมาก	40	7	3	3	6	59	0.04

ตารางที่ 17

คำค้นหา	จำนวนธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย					รวม	คิดเป็นร้อยละ
	2543-2544	2545	2546	2547	2548		
ถอนเงินทุกวัน	1	2	3	1	-	7	0.004

จากตารางที่ 14-17 ผลการค้นหาค้นพบว่า “ถอนเงิน” เป็นร้อยละ 14.21 และ “ถอนเงินสด” เป็นจำนวนร้อยละ 2.48 “ถอนเงินจำนวนมาก” เป็นจำนวนร้อยละ 0.04 และ “ถอนเงินทุกวัน” เป็นจำนวนร้อยละ 0.004 ของจำนวนธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยที่รายงานมายังสำนักงานป้องกันและปราบปรามทั้งหมด พบว่าการทำธุรกรรม ถอนเงินที่เข้าข่ายเป็นธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย โดยส่วนมากจะเป็นการถอนเงินสดที่มีจำนวนมาก หรือการถอนเงินจำนวนไม่มากนักแต่ได้ทำธุรกรรมถอนทุกวัน

ตารางที่ 18

คำค้นหา	จำนวนธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย					รวม	คิดเป็นร้อยละ
	2543-2544	2545	2546	2547	2548		
เบิกเงิน	966	295	225	625	214	2,325	1.61

ตารางที่ 19

คำค้นหา	จำนวนธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย					รวม	คิดเป็นร้อยละ
	2543-2544	2545	2546	2547	2548		
เบิกเงินสด	932	274	169	573	63	2,011	1.39

จากตารางที่ 18-19 ผลการค้นหาค้นพบว่า “เบิกเงิน” เป็นร้อยละ 1.61 และ “เบิกเงินสด” เป็นจำนวนร้อยละ 1.39 ของจำนวนธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยที่รายงานมายังสำนักงานป้องกันและปราบปรามทั้งหมด จากข้อมูลการรายงานส่วนใหญ่พบว่าเป็นธุรกรรมทางการเงินที่เกี่ยวข้องกับการเบิกเงินสดจากบัญชีเดียวกัน หรืออาจเรียกว่าเป็นการ “ถอนเงิน” เพื่อไปทำธุรกิจบางอย่าง โดยเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับการแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ และการทำธุรกรรมเช่นว่านั้นจะกระทำกันเป็นประจำ หรือกระทำบ่อยครั้งต่อวัน แต่เมื่อรวมกันแล้วจะถือว่าเป็นการทำธุรกรรมที่มีมูลค่ามากต่อวัน จากข้อมูลสถิติปรากฏว่ารายงานการทำธุรกรรมเบิกเงินเฉพาะที่เป็น “เงินสด” จำนวน โดยเฉลี่ยไม่ต่ำกว่า 200 รายการ และจะไปปรากฏจำนวนรายงานธุรกรรมมากในช่วงปี

2543-2544 และปี 2547 แต่ข้อมูลการรายงานธุรกรรมที่เป็นการ “เบิกเงิน” อาจเป็นได้ทั้งธุรกรรมที่ใช้เงินสดและธุรกรรมที่ไม่ใช่เงินสดก็ได้

ตารางที่ 20

คำค้นหา	จำนวนธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย					รวม	คิดเป็นร้อยละ
	2543-2544	2545	2546	2547	2548		
โอนเงิน	1,274	936	418	182	46	2,856	1.99

ตารางที่ 21

คำค้นหา	จำนวนธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย					รวม	คิดเป็นร้อยละ
	2543-2544	2545	2546	2547	2548		
โอนเงินสด	16	13	12	6	6	53	0.04

ตารางที่ 22

คำค้นหา	จำนวนธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย					รวม	คิดเป็นร้อยละ
	2543-2544	2545	2546	2547	2548		
โอนเงิน จำนวนมลก	14	17	2	4	1	38	0.03

จากตารางที่ 20-22 ผลการค้นหาคำว่า “โอนเงิน” เป็นร้อยละ 1.99 และ “โอนเงินสด” เป็นจำนวนร้อยละ 0.04 และ “โอนเงินจำนวนมาก” เป็นร้อยละ 0.03 ของจำนวนธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยที่รายงานมายังสำนักงานป้องกันและปราบปรามทั้งหมด พบว่าการทำธุรกรรมโอนเงินที่เข้าข่ายเป็นธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย โดยส่วนมากจะเป็นการ โอนเงินสดที่มีจำนวนมาก หรือการ โอนเงินจำนวนไม่มากนัก แต่ได้ทำการบ่อยครั้ง หรือการ โอนเข้าหลายบัญชีในวันเดียวกัน รวมทั้งการ โอนเงินไปต่างสาขา และต่างจังหวัดด้วยจำนวนเงินที่สูงด้วย

ตารางที่ 23

คำค้นหา	จำนวนธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย					รวม	คิดเป็นร้อยละ
	2543-2544	2545	2546	2547	2548		
หลายบัญชี	544	143	123	25	4	839	0.58

จากตารางที่ 23 ผลการค้นพบว่า “หลายบัญชี” เป็นร้อยละ 0.58 ของจำนวนธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยที่รายงานมายังสำนักงานป้องกันและปราบปรามทั้งหมด ส่วนมากเป็นการรายงานนาเกี่ยวกับธุรกรรมการเงินหลายๆ บัญชีในคราวเดียวกัน ไม่ว่าจะเป็นการเปิดบัญชีการฝากเงินหลายบัญชี หรือการถอนแยกหลายบัญชี หรือโอนเงินระหว่างบัญชี โดยการทำธุรกรรมในแต่ละบัญชีมีจำนวนเงินต่ำกว่าที่กฎหมายกำหนด

ตารางที่ 24

คำค้นหา	จำนวนธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย					รวม	คิดเป็นร้อยละ
	2543-2544	2545	2546	2547	2548		
กระจายบัญชี	3	8	-	1	-	12	0.01

ตารางที่ 25

คำค้นหา	จำนวนธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย					รวม	คิดเป็นร้อยละ
	2543-2544	2545	2546	2547	2548		
แยกบัญชี	9	2	1	2	-	14	0.01

จากตารางที่ 24-25 ผลการค้นพบคำว่า “กระจายบัญชี” เป็นร้อยละ 0.01 และ “แยกบัญชี” เป็นจำนวนร้อยละ 0.01 ของจำนวนธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยที่รายงานมายังสำนักงานป้องกันและปราบปรามทั้งหมด แสดงให้เห็นว่าผู้ทำธุรกรรมมีพฤติกรรมหลีกเลี่ยงการรายงานหรือ การตรวจสอบอย่างชัดเจน คือ การโอน การฝาก หรือการถอน ได้กระทำโดยการแยกบัญชี หรือกระจายบัญชี เพื่อมิให้การทำธุรกรรมในบัญชีมีจำนวนเงินถึงเกณฑ์ที่ต้องรายงาน ซึ่งการกระทำในลักษณะนี้พบเห็นได้ทั่วไป

ตารางที่ 26

คำค้นหา	จำนวนธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย					รวม	คิดเป็นร้อยละ
	2543-2544	2545	2546	2547	2548		
แยกทำรายการ	235	395	29	13	2	574	0.46

จากตารางที่ 26 ผลการค้นพบคำว่า “แยกทำรายการ” เป็นร้อยละ 0.46 ของจำนวนธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยที่รายงานมายังสำนักงานป้องกันและปราบปรามทั้งหมด ส่วนมากเป็น

กรณีที่ทำธุรกรรมแยกการทำธุรกรรมออกเป็นสองครั้งขึ้นไป โดยแต่ละครั้งการทำธุรกรรมมีมูลค่าต่ำกว่าสองล้านบาท ทำเช่นนี้หลายครั้งต่อวัน ลักษณะธุรกรรมดังกล่าวถือเป็นวิธีการหนึ่งเพื่อการหลีกเลี่ยงการทำรายงาน และการแยกทำธุรกรรมดังกล่าวนี้เกิดจากการที่ผู้ทำธุรกรรมในครั้งแรกต้องการทำธุรกรรมที่มีมูลค่ามากกว่าสองล้านบาท แต่เมื่อธนาคารทักท้วงให้ทำรายงาน ผู้ทำธุรกรรมจึงแยกธุรกรรมนั้นออกเป็นสองส่วนหรือมากกว่านั้น เพื่อให้มูลค่าของแต่ละธุรกรรมต่ำกว่าสองล้าน จากข้อมูลสถิติมีการทำธุรกรรมโดยแยกการทำรายการจำนวนมาก ใน พ.ศ. 2543-2544 และ พ.ศ. 2545 ส่วนปีต่อ ๆ ไปไม่ได้รับรายงานธุรกรรมแยกทำรายการเท่าใด

ตารางที่ 27

คำค้นหา	จำนวนธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย					รวม	คิดเป็นร้อยละ
	2543-2544	2545	2546	2547	2548		
บ่อยครั้ง	181	63	131	27	5	407	0.28

ตารางที่ 28

คำค้นหา	จำนวนธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย					รวม	คิดเป็นร้อยละ
	2543-2544	2545	2546	2547	2548		
หลายครั้ง	164	67	28	45	79	383	0.26

ตารางที่ 29

คำค้นหา	จำนวนธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย					รวม	คิดเป็นร้อยละ
	2543-2544	2545	2546	2547	2548		
เป็นประจำ	135	91	80	172	8	486	0.33

จากตารางที่ 27-29 ผลการค้นหาคำว่า “บ่อยครั้ง” เป็นร้อยละ 0.28 “หลายครั้ง” เป็นจำนวนร้อยละ 0.26 และ “เป็นประจำ” เป็นจำนวนร้อยละ 0.33 ของจำนวนธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยที่รายงานมายังสำนักงานป้องกันและปราบปรามทั้งหมด ส่วนมากเป็นการบอกลักษณะของการทำธุรกรรม คือ เป็นการทำธุรกรรมบ่อยครั้ง หรือหลายครั้งในวันเดียวกัน อาจเป็นการทำธุรกรรมในบัญชีเดียวกัน หรือหลายบัญชีก็ได้ ทั้งที่เป็นการฝาก การถอน การโอน และอื่นๆ เป็นพฤติกรรมของลูกค้าของสถาบันการเงินที่ต้องการ โอนเงินจำนวนมากผ่านสถาบันการเงินหลายครั้ง โดยแต่ละครั้งจะ โอนเงินจำนวนต่ำกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้เล็กน้อย เช่น ทำธุรกรรมครั้งหนึ่งเป็น

มูลค่า 1.9 ล้านบาท เป็นจำนวน 10 ครั้งในหนึ่งวัน จึงทำให้สามารถทำธุรกรรมได้ทั้งสิ้นเป็นมูลค่า 19 ล้านบาท และที่ต้องแยกทำธุรกรรมในวันเดียวกันถึง 10 ครั้ง ก็เพื่อเป็นการหลีกเลี่ยงไม่ทำรายงานธุรกรรมและมีข้อสังเกตว่าผู้ทำธุรกรรมลักษณะเช่นว่านั้น ส่วนหนึ่งเป็นชาวต่างประเทศ

จะเห็นได้ว่า จากข้อมูลตามตารางที่ 9-29 รูปแบบของการหลีกเลี่ยงเพื่อไม่ให้มีการรายงานธุรกรรมตามกฎหมายนั้น การทำธุรกรรมของลูกค้าได้กระทำในลักษณะต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการฝากเงิน ถอนเงิน หรือการโอนเงิน ไม่ให้มีจำนวนเงินเกินกว่าที่กฎหมายกำหนดให้ต้องรายงาน คือ ไม่เกิน 2 ล้านบาท และมีการทำธุรกรรมหลายครั้งหลายรายการ มีตั้งแต่ 2-25 รายการ เช่น การแยกฝากเงิน หรือการถอนเงินจำนวนหลายรายการ หรือถอนเงินไม่มากนักแต่ได้ทำธุรกรรมถอนเงินทุกวัน ซึ่งแต่ละรายการไม่เกิน 2 ล้านบาท แต่เมื่อพิจารณาแล้วพบว่า มีจำนวนเงินเกินกว่า 2 ล้านบาท นอกจากนี้ ลูกค้าอาจเปิดบัญชีหลายบัญชี หรือกระจายบัญชี หรือ แยกบัญชีกัน ซึ่งตามกฎหมายฟอกเงินนั้น ได้บังคับให้มีการรายงานการทำธุรกรรม อาทิ เช่น ธุรกรรมเงินสด ตั้งแต่ 2 ล้านบาทขึ้นไป หรือธุรกรรมที่เกี่ยวกับทรัพย์สินมูลค่าตั้งแต่ 5 ล้านบาทขึ้นไป ซึ่งบุคคลทั่ว ๆ ไป ที่ทำธุรกรรมต่อสถาบันการเงินนั้นส่วนใหญ่จะยอมให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลแก่สถาบันการเงินเกี่ยวกับตนเองและในส่วนที่ทำธุรกรรม แต่สำหรับอาชญากรหรือนักฟอกเงินจะพยายามไม่ให้มีข้อมูลที่สามารถเชื่อมโยงไปถึงตนเอง และกิจการของตนเอง จึงต้องหาทางหลีกเลี่ยงไม่ให้มีการรายงานธุรกรรมตามกฎหมาย ซึ่งอาจเป็นข้อสันนิษฐานได้ว่า ธุรกรรมที่ลูกค้าทำนั้นอาจเป็นธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยได้ นอกจากข้อมูลจากตารางดังกล่าวข้างต้นแล้วยังพิจารณาได้จากตัวอย่าง ดังนี้

- นกฉ้อ โกง ข. เกรงว่าหากนำเงินสดจำนวน 6 ล้านบาทที่ได้มาจากการฉ้อโกงสถาบันการเงินไปฝากธนาคารตั้งแต่ 2 ล้านบาท จะมีการรายงานไปยังสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน จึงแบ่งเงินสดดังกล่าวเป็นส่วน ๆ ละ 1.5 ล้านบาท แล้วแยกฝากรวม 4 ครั้ง เพื่อไม่ให้ธนาคารรายงานการทำธุรกรรมของตน

- มาเฟีย เอ ต้องการเงิน 10 ล้านบาท ที่ได้จากการขายทรัพย์สิน ซึ่งลักลอบหนีศุลกากรไปฝากธนาคาร จึงแบ่งเงินออกเป็นส่วนๆ ละไม่ถึง 2 ล้านบาท แล้วจ้างบริวารหลายคนให้ไปฝากธนาคารในนามของตน ทั้งต่างธนาคารและต่างสาขา กัน ในเวลาใกล้เคียงกัน เพื่อไม่ให้ต้องมีการรายงานการทำธุรกรรมเงินสด

ตามตัวอย่างข้างต้น จะเห็นได้ว่า รูปแบบที่อาชญากร หรือนักฟอกเงิน พยายามที่จะหลีกเลี่ยงไม่ให้มีการรายงานธุรกรรมต่อสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน โดยนักฉ้อ โกง ข ฝากเงินสดโดยแยกฝากเป็นจำนวน 4 ครั้ง ครั้งละ 1.5 ล้านบาท หรือ มาเฟีย เอ ได้แบ่ง

เงินออกเป็นส่วนๆ ละไม่ถึง 2 ล้านบาท และให้ลูกน้อง หรือบริวารไปฝากเงินต่างธนาคาร และต่างสาขา กัน โดยแยกบัญชีหรือกระจายบัญชี เพื่อหลีกเลี่ยงการรายงานธุรกรรมต่อสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

5.3.4 ความผิดเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดมูลฐาน (Connected with the commission of a predicate offence)⁶

ตารางที่ 30

คำค้นหา	จำนวนธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย					รวม	คิดเป็นร้อยละ
	2543-2544	2545	2546	2547	2548		
ยาเสพติด	10	5	6	2	-	23	0.02

จากตารางที่ 30 ผลการค้นพบคำว่า “ยาเสพติด” เป็นร้อยละ 0.02 ของจำนวนธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยที่รายงานมายังสำนักงานป้องกันและปราบปรามทั้งหมด ส่วนใหญ่เป็นการรายงาน โดยดูจากความสัมพันธ์ส่วนตัวกับผู้ค้ายาเสพติด เช่น พบว่าผู้ทำธุรกรรมเคยถูกจับคดีค้ายาเสพติด หรือสามีของผู้ทำธุรกรรมมีส่วนพัวพันกับยาเสพติด หรือ ธุรกรรมที่ทำนั้นขาดความเป็นได้เชิงธุรกิจ เนื่องจากผู้ทำธุรกรรมมีถิ่นที่อยู่ในหมู่บ้านที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด เป็นต้น สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ได้รับรายงานธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับการค้ายาเสพติดจำนวนไม่มากนัก เนื่องจากอาชญากรประเภทนี้มักจะไม่ทำธุรกรรมกับสถาบันการเงิน เพื่อหลีกเลี่ยงการตรวจสอบและการติดตามร่องรอยทางการเงิน

ตารางที่ 31

คำค้นหา	จำนวนธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย					รวม	คิดเป็นร้อยละ
	2543-2544	2545	2546	2547	2548		
แชร์ลูกโซ่	-	17	-	-	-	17	0.01

จากตารางที่ 31 ผลการค้นพบคำว่า “แชร์ลูกโซ่” เป็นร้อยละ 0.01 ของจำนวนธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยที่รายงานมายังสำนักงานป้องกันและปราบปรามทั้งหมด มีข้อสังเกตว่าปรากฏ

⁶ เรื่องเดียวกัน, หน้า 163-174

ข้อมูลเฉพาะในปี พ.ศ. 2545 เท่านั้น และการรายงานทั้งหมดเป็นการรายงานว่า “เปิดบัญชีเป็นกลุ่ม (คล้ายกับการเล่นแชร์ลูกโซ่หรือเงินกู้ยืมระบบ)” แต่ไม่มีรายละเอียดอื่นใด ซึ่งเป็นที่ทราบกันดีว่า ธุรกิจแชร์ลูกโซ่เป็นความคิดฐานกู้ยืมเงินที่เป็นฉ้อโกงประชาชน อันเป็นความคิดมูลฐานการฟอกเงิน แต่โดยลักษณะของแชร์ลูกโซ่แล้ว มักจะแอบแฝงในธุรกิจต่างๆ ที่ถูกกฎหมาย

ตารางที่ 32

คำค้นหา	จำนวนธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย					รวม	คิดเป็นร้อยละ
	2543-2544	2545	2546	2547	2548		
ข้าราชการ	190	702	499	137	1	1,529	1.06

จากตารางที่ 32 ผลการค้นหาคำว่า “ข้าราชการ” เป็นร้อยละ 1.06 ของจำนวนธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยที่รายงานมายังสำนักงานป้องกันและปราบปรามทั้งหมด เป็นการใช้คำค้นหาที่เฉพาะเจาะจง รูปแบบการฟอกเงินที่อาจกระทำโดยข้าราชการ และจากข้อมูลทางสถิติพบว่า มีรายงานธุรกรรมที่เกี่ยวกับข้าราชการจำนวนมากพอสมควร โดยเฉลี่ยแล้วไม่ต่ำกว่าปีละ 100 รายการ แต่ปีที่ได้รับการรายงานมากที่สุดได้แก่ปี 2545 คือ 702 รายการ และรองลงมาได้แก่ปี 2546 จำนวน 499 รายการ แต่มีข้อสังเกตจากรายงานธุรกรรมของสถาบันการเงินที่ผู้ทำธุรกรรมเป็นข้าราชการว่า รายงานธุรกรรมที่น่าสงสัยของข้าราชการบางรายการมีมูลค่าไปถึงหนึ่งล้านบาท หรือ บางกรณีอาจน้อยถึงสามหมื่นบาท จากข้อมูลอาจคาดหมายได้ว่าสถาบันการเงินพิจารณาการทำธุรกรรมของบุคคลที่เป็นข้าราชการจากมูลค่าของธุรกรรมที่ขาดความเหมาะสมเมื่อเทียบกับฐานเงินเดือนหรือตำแหน่งหน้าที่ของข้าราชการผู้นั้น เช่น ข้าราชการชั้นผู้น้อยถ้าทำธุรกรรมมูลค่าสูงกว่ารายได้ แม้ไม่ถึงสองล้านบาทก็อาจถูกรายงานว่าเป็นธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย

ตารางที่ 33

คำค้นหา	จำนวนธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย					รวม	คิดเป็นร้อยละ
	2543-2544	2545	2546	2547	2548		
ความสัมพันธ์	2	146	2	3	-	153	0.10

จากตารางที่ 33 ผลการค้นหาคำว่า “ความสัมพันธ์” เป็นร้อยละ 0.10 ของจำนวนธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยที่รายงานมายังสำนักงานป้องกันและปราบปรามทั้งหมด การรายงานในลักษณะนี้แสดงให้เห็นว่าสถาบันการเงินพิจารณาธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยจากปัจจัยอื่น

ประกอบด้วย เช่น การที่ผู้ทำธุรกรรมมีความสัมพันธ์กับนาย ก ซึ่งรู้จักกันในวงสังคมว่าเกี่ยวข้องกับ การค้ายาเสพติด ความสัมพันธ์ดังกล่าวอาจหมายถึงความสัมพันธ์ระหว่างผู้ทำธุรกรรมทางการเงิน กับผู้กระทำผิดกฎหมายรายอื่น

ตารางที่ 34

คำค้นหา	จำนวนธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย					รวม	คิดเป็น ร้อยละ
	2543-2544	2545	2546	2547	2548		
พฤติกรรม	243	27	15	20	-	305	0.21

ตารางที่ 35

คำค้นหา	จำนวนธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย					รวม	คิดเป็น ร้อยละ
	2543-2544	2545	2546	2547	2548		
นำสงสัย	150	27	6	4	-	187	0.13

จากตารางที่ 34-35 ผลการค้นหาคำว่า “พฤติกรรม” เป็นร้อยละ 0.21 และ “นำสงสัย” เป็นจำนวนร้อยละ 0.13 ของจำนวนธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยที่รายงานมายังสำนักงานป้องกัน และปราบปรามทั้งหมด ส่วนมากในข้อมูลรายงานเป็นการรายงานถึงพฤติกรรมการทำธุรกรรมทางการเงินที่มีเหตุอันควรสงสัย โดยพิจารณาจากลักษณะการทำธุรกรรมที่ถือว่าผิดจากการทำธุรกรรมตามปกติ ซึ่งสถาบันการเงินสามารถตั้งข้อสันนิษฐาน ได้ว่าธุรกรรมเหล่านั้นอาจเป็นธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยได้ จากข้อมูลสถิติมีการรายงานธุรกรรมในส่วนที่ใช้คำว่า “พฤติกรรม” และ “นำสงสัย” จำนวนไม่มากนัก จะมีความถี่มาในพ.ศ. 2543-2544 โดยในข้อมูลมีการรายงานลักษณะของการทำธุรกรรมที่น่าสนใจดังนี้

- (1) ผ่าเงินจำนวนน้อยเปิดบัญชีเพื่อทำบัตร Visa Electron หรือบัตรเอทีเอ็มท่องเที่ยว และนำบัตรเหล่านั้นไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ของธนาคาร
- (2) การจ้างบุคคลอื่นมาเปิดบัญชีเงินฝากเพื่อทำธุรกรรมที่นำสงสัย เช่น เปิดบัญชีบัตรท่องเที่ยว
- (3) การทำธุรกรรม ผ่า ถอน หรือ โอนเงิน ด้วยธนบัตรย่อย หรือธนบัตรเก่าจำนวนมาก
- (4) การทำธุรกรรมบ่อยครั้งในหนึ่งวัน ในบัญชีเดียวกัน โดยมีมูลค่าต่ำกว่าสองล้านบาท เพื่อหลีกเลี่ยงไม่ทำรายงานธุรกรรมทางการเงิน

ตารางที่ 36

คำค้นหา	จำนวนธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย					รวม	คิดเป็นร้อยละ
	2543-2544	2545	2546	2547	2548		
ลูกค้ายกกลุ่ม	14	7	1	-	-	22	0.02

ตารางที่ 37

คำค้นหา	จำนวนธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย					รวม	คิดเป็นร้อยละ
	2543-2544	2545	2546	2547	2548		
ธุรกิจน้ำมัน	95	2	33	1	-	131	0.10

จากตารางที่ 36-37 ผลการค้นหาคำว่า “ลูกค้ายกกลุ่ม” เป็นร้อยละ 0.02 และ “ธุรกิจน้ำมัน” เป็นจำนวนร้อยละ 0.01 ของจำนวนธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยที่รายงานมายังสำนักงานป้องกันและปราบปรามทั้งหมด แม้ว่าจะเป็นจำนวนไม่มากเมื่อเทียบกับจำนวนธุรกรรมทั้งหมด แต่เมื่อพิจารณาถึงรายละเอียดแล้วพบว่า เป็นข้อมูลที่น่าสนใจอย่างยิ่งและมีความเชื่อมโยงกันกล่าวคือ จากการค้นหาคำว่า “ลูกค้ายกกลุ่ม” สถาบันการเงินจะรายงานธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับลูกค้ายกกลุ่มนาย ก เช่น การมีเงิน โอน หรือการถอนเงิน หรือความเคลื่อนไหวทางบัญชีที่เกี่ยวกับลูกค้ายกกลุ่มนี้ โดยในรายงานปรากฏเพียงว่า “เป็นลูกค้ายกกลุ่มนาย ก มีการโอนเงินเข้าบัญชีต่างสาขาหลายรายการต่อวัน/ โอนเงินจำนวนมาก / โอนเงินหลายรายการแต่ละรายการไม่ถึง 2 ล้านบาท .....” เท่านั้น ไม่ได้มีรายละเอียดใด ๆ เพิ่มเติมเกี่ยวกับธุรกิจที่ทำอยู่ แต่เมื่อได้ทำการค้นหาคำว่า “ธุรกิจน้ำมัน” แล้วพบว่ามีการรายงานเข้ามาว่า “พี่ชายของนาย ก ทำธุรกิจน้ำมันและมีการโอนเงินระหว่างบัญชีในกลุ่ม” ทำให้ทราบว่าลูกค้ายกกลุ่มของนาย ก ประกอบธุรกิจน้ำมันเป็นหลักและมีพฤติกรรม การฟอกเงิน

ตารางที่ 38

คำค้นหา	จำนวนธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย					รวม	คิดเป็นร้อยละ
	2543-2544	2545	2546	2547	2548		
ธุรกิจ	542	1,180	481	448	169	2,820	1.96

จากตารางที่ 38 ผลการค้นหาคำว่า “ธุรกิจ” เป็นร้อยละ 1.96 ของจำนวนธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยที่รายงานมายังสำนักงานป้องกันและปราบปรามทั้งหมด ซึ่งข้อมูลการรายงานธุรกรรมที่ส่วนใหญ่มักเป็นการหลีกเลี่ยงการรายงานธุรกรรม เช่น การทำธุรกรรมที่มีจำนวนเงินต่ำกว่าที่กฎหมายกำหนด แต่สถาบันการเงินมิได้รายงานเพียงพฤติกรรมและจำนวนเงินเท่านั้นยังได้ระบุธุรกิจของผู้ทำธุรกรรมอีกด้วย สามารถจำแนกธุรกิจที่ได้มีการรายงานเข้ามาตามลำดับความมากขึ้น ดังนี้

- (1) ธุรกิจการซื้อขายและแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ
- (2) ธุรกิจค่าน้ำมัน
- (3) ธุรกิจซื้อขายรถยนต์ (รถบรรทุก – รถพ่วง) หรือธุรกิจประเภทค้าปลีกชิ้นส่วนประกอบรถยนต์และเครื่องประดับตกแต่งยานยนต์
- (4) ธุรกิจอื่นๆ เช่น ทำธุรกิจด้านคาสีโนในมาเก๊าและแถบชายแดนเขมร (โดยแจ้งว่าจะเข้ามาลงทุนธุรกิจสปาในประเทศไทย) ธุรกิจเดินที่รถมือสอง ธุรกิจสถานบันเทิง โรงแรม หิน รับขายฝากบ้าน ส่งออกทุเรียน ค้าทองคำ เป็นต้น

ตารางที่ 39

คำค้นหา	จำนวนธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย					รวม	คิดเป็นร้อยละ
	2543-2544	2545	2546	2547	2548		
ธุรกิจแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ	15	769	141	2	-	927	0.64

ตารางที่ 40

คำค้นหา	จำนวนธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย					รวม	คิดเป็นร้อยละ
	2543-2544	2545	2546	2547	2548		
แลกเปลี่ยนเงินตรา	711	902	168	186	13	1,980	1.38

จากตารางที่ 39-40 ผลการค้นพบคำว่า “ธุรกิจแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ” เป็นจำนวนร้อยละ 0.64 “แลกเปลี่ยนเงินตรา” เป็นจำนวนร้อยละ 1.38 “แลกเปลี่ยน” เป็นจำนวนร้อยละ 1.54 ของจำนวนธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยที่รายงานมายังสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินทั้งหมด โดยส่วนมากจะเป็นธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับการแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ โดยผู้ทำธุรกรรมมักจะนำเงินสด USD และสกุล EUR มาแลกเปลี่ยนเป็นเงินบาท ซึ่งมีจำนวนเงินใกล้เคียงหรือมากกว่า 2 ล้านบาท และพฤติกรรมที่สำคัญที่สถาบันการเงินได้รายงานมานั้นคือ การที่ถูกค้าไม่ยอมลงลายมือชื่อในแบบรายงานการธุรกรรมอันเป็นกรณีที่สถาบันการเงินมองว่าเป็นธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยที่ต้องรายงาน หรือการพิจารณาเพียงว่าเป็นกลุ่มลูกค้าที่รับแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศหรือไม่เท่านั้น ถ้าเป็นก็จะรายงานว่าเป็นธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยโดยไม่ได้รับระบุจำนวนเงิน จะพบว่า มีแนวโน้มการฟอกเงินโดยใช้รูปแบบธุรกิจแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศเพิ่มมากขึ้น

ตารางที่ 41

คำค้นหา	จำนวนธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย					รวม	คิดเป็นร้อยละ
	2543-2544	2545	2546	2547	2548		
อัญมณี	4	3	2	2	-	11	0.01

จากตารางที่ 41 ผลการค้นพบคำว่า “อัญมณี” เป็นร้อยละ 0.01 ของจำนวนธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยที่รายงานมายังสำนักงานป้องกันและปราบปรามทั้งหมด จากข้อมูลพบว่าเงินที่ทำธุรกรรมนั้นมีความเกี่ยวข้องกับธุรกิจการค้าอัญมณี ของเก่า เหริษญตราเก่า ของมีค่า ร้านค้าอัญมณี หรือร้านค้าของเก่า รวมทั้งร้านค้าพระพุทธรูป ถือเป็นแหล่งเงินนอกระบบที่เป็นแหล่งหนึ่งที่ได้รับคามนิยมในการหมุนเวียนเงินจำนวนมากเพราะเก็บค่าธรรมเนียมต่ำกว่าธนาคารพาณิชย์ แหล่งค้าอัญมณี จึงอาจเป็นแหล่งหนึ่งที่ใช้เป็นช่องทางในการทำธุรกรรมที่หลีกเลี่ยงไม่รายงานธุรกรรมทางการเงินได้ เนื่องจากไม่ใช่สถาบันการเงินในระบบที่ต้องเก็บรายงานธุรกรรมทางการเงินจากข้อมูลสถิติปรากฏการทำธุรกรรมเกี่ยวกับธุรกิจอัญมณีจำนวนน้อยมาก คือ ปีละไม่เกิน 4 รายการ ที่สามารถเก็บสถิติได้น้อยอาจเป็นเพราะแหล่งค้าอัญมณีเป็นแหล่งเงินนอกระบบ ซึ่งในอดีตไม่มีกฎหมายบังคับให้รายงานธุรกรรมการเงิน จึงไม่มีการรายงานธุรกรรมทางการเงินที่ผ่านแหล่งค้าอัญมณีดังกล่าว

ในกรณีธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยอันเกี่ยวข้องหรืออาจเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดมูลฐานทั้ง 8 ความผิดมูลฐานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542

สถาบันการเงินต้องรายงานต่อสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เกี่ยวกับธุรกรรมนั้น ในฐานะที่เป็นธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยทันที จะเห็นได้ว่า จากข้อมูลตามตารางที่ 30-41 อาชญากรหรือนักฟอกเงินมักจะหลีกเลี่ยงการทำธุรกรรมกับสถาบันการเงินโดยตรง และพยายามหลีกเลี่ยงการทำธุรกรรมที่กฎหมายบังคับให้สถาบันการเงินต้องรายงานธุรกรรมที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับความผิดมูลฐานกับสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน แต่สถาบันการเงินได้รายงานธุรกรรมจากผู้ทำธุรกรรมโดยพิจารณา จากจำนวนเงินที่ทำธุรกรรมกับสถาบันการเงิน และพิจารณาจากพฤติกรรมต่างๆ ของผู้ทำธุรกรรม ว่าพฤติกรรมใดน่าสงสัย อาทิ เช่น ความสัมพันธ์ส่วนตัวของผู้ทำธุรกรรม โดยพิจารณาจากผู้ทำธุรกรรมเคยถูกจับคดีค้ายาเสพติด หรือมีญาติที่เคยค้ายาเสพติด เป็นต้น หรืออาชีพและรายได้ของผู้ทำธุรกรรม เช่น ผู้ทำธุรกรรมมีอาชีพรับราชการ มีรายได้ปานกลาง แต่ทำธุรกรรมกับสถาบันการเงินซึ่งมีมูลค่าสูงหลายครั้งเกินกว่ารายได้ของผู้ทำธุรกรรม เป็นต้น นอกจากข้อมูลจากตาราง ดังกล่าวข้างต้นแล้วยังพิจารณาได้จากตัวอย่าง ดังนี้

- สถาบันการเงินมีข้อมูลจากการประสานงานกับตำรวจว่า มีสเตอร์ บี ชาวไนจีเรีย มักจะโอนเงินนับล้านบาทให้แก่ นาย ก ซึ่งเป็นที่รู้จักกันว่าเป็นหัวหน้ากลุ่มอาชญากรรม ลักลอบค้ายาเสพติดภาคเหนือ

- นาย ทูจรีต ข้าราชการชั้นผู้น้อย มีทรัพย์สินเงินทองเพิ่มขึ้น โดยไม่ปรากฏว่าประกอบอาชีพอื่นใด มักจะนำเช็คมาขึ้นเงินสดจำนวนมากหลายเดือนติดต่อกัน จากข้อมูลจากข่าวสารตามสื่อมวลชนต่างๆ แสดงว่า ผู้ส่งจ่ายเป็นผู้มีอิทธิพลและพัวพันกับการค้ายาเสพติด

ตามตัวอย่างข้างต้น จะเห็นได้ว่า อาชญากร หรือนักฟอกเงิน ได้นำเงินที่ได้จากการกระทำความผิดมาทำธุรกรรมกับสถาบันการเงินในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การโอนเงิน หรือการนำเช็คมาขึ้นเงิน เป็นต้น ซึ่งในปัจจุบันอาชญากร หรือนักฟอกเงินมักจะหลีกเลี่ยงไม่ทำธุรกรรมกับสถาบันการเงิน เพราะกลัวว่า เจ้าหน้าที่ของรัฐสามารถติดตามร่องรอยของการกระทำความผิดได้ อาชญากรหรือนักฟอกเงินจึงหาช่องทางในการทำธุรกรรมกับสถาบันการเงิน เช่น ทำธุรกรรมในจำนวนเงินที่ไม่เกินกว่ากฎหมายกำหนดที่ต้องรายงาน หรือการมอบอำนาจให้ผู้อื่นมาทำธุรกรรมแทนตน เป็นต้น ดังนั้นการรายงานธุรกรรมของสถาบันการเงินส่วนใหญ่ นอกจากจะพิจารณาจากจำนวนเงินที่มาทำธุรกรรมแล้ว ยังพิจารณาจากพฤติกรรมต่างๆ ของผู้ทำธุรกรรมด้วย

5.4 สรุปรูปแบบการฟอกเงินจากธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย

พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มาตรา 13 กำหนดให้สถาบันการเงินมีหน้าที่ต้องรายงานการทำธุรกรรมต่อสำนักงานป้องกันและปราบปราม

การฟอกเงิน เมื่อปรากฏว่าธุรกรรมดังกล่าวเป็น (1) ธุรกรรมที่ใช้เงินสดมีจำนวนเกินกว่าที่กำหนดในกฎกระทรวง (2) ธุรกรรมที่เกี่ยวกับทรัพย์สินที่มีมูลค่าเกินกว่าที่กำหนดในกฎกระทรวง หรือ (3) ธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย ทั้งนี้ไม่ว่าจะเป็นธุรกรรมตาม (1) หรือ (2) หรือไม่ก็ตาม

จากการศึกษาข้อมูลการรายงานธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยตาม ปปง. 1-03 จากฐานข้อมูลธุรกรรมของสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินที่สถาบันการเงินทั่วประเทศ ไทยรายงานมายังสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มาตรา 13 (3) นั้น พบว่ารูปแบบการฟอกเงินที่เกี่ยวกับธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยของธนาคารนั้นมักจะเกี่ยวข้องกับการฝากเงิน การโอนเงิน การถอนเงิน และการใช้เช็ค ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้⁷

5.4.1 รูปแบบการฝากเงิน

(1) การฝากเงินสดเป็นจำนวนมากในครั้งเดียว ทั้งนี้จำนวนเงินที่ฝากมีลักษณะเป็นการจงใจหลีกเลี่ยงเพื่อไม่ให้มีการรายงานธุรกรรมตามกฎหมาย คือ มีจำนวนเงินไม่เกิน 2 ล้านบาท เช่น การฝากเงินจำนวน 1 – 1.9 ล้านบาท

(2) การฝากเงินสดมีจำนวนใกล้เคียงกับจำนวนเงินที่ต้องรายงาน ในระยะเวลาติดต่อกัน หรือใกล้เคียงกัน ส่วนมากพบว่าเป็นการฝากเงินจำนวนมากในวันเดียวกัน (ฝากหลาย ๆ ครั้งต่อวัน) เช่น การฝากเงินหลายครั้งในวันเดียวกัน รวมแล้วมีจำนวนไม่เกิน 2 ล้านบาท หรือมีจำนวนเกินกว่า 2 ล้านบาท และการฝากเงินจำนวนมากแต่ไม่ถึง 2 ล้านบาททุกวัน หรือฝากเงินเดือนละหลายครั้ง แต่แต่ละครั้งเป็นจำนวนมากแต่ไม่เกิน 2 ล้าน

(3) การฝากเงินโดยวิธีการแยกฝากย่อย มีทั้งการแยกฝากหลายบัญชี เพื่อหลีกเลี่ยงการรายงาน และการแยกฝากบัญชีเดียวกัน โดยแยกสลิปการเข้าบัญชีไม่ให้ถึงเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนด

(4) การที่บุคคลนำเงินมาฝากมากผิดปกติ โดยพิจารณาจากสถานะและอาชีพของบุคคลนั้นเป็นสำคัญ เช่น ลูกค้าไม่มีอาชีพที่แน่นอน หรือมีอาชีพที่ไม่อาจก่อให้เกิดรายได้มากพอ แต่มีการนำเงินมาฝากเป็นจำนวนมากในแต่ละครั้ง หรือมีเงินฝากหลายครั้งในแต่ละวัน จนเป็นจำนวนที่ใกล้เคียงกับจำนวนที่ต้องรายงาน

(5) การฝากธนบัตรย่อยเป็นจำนวนมาก โดยพฤติการณ์ที่น่าสงสัย ส่วนมากเป็นการฝากธนบัตรใบละ 20, 50 และ 100 บาท เป็นเงินจำนวนตั้งแต่ 80,000 – 1,080,000 บาท

⁷ เรื่องเดียว, หน้า 142-145

5.4.2 รูปแบบของการโอนเงิน

(1) การโอนเงินเข้าบัญชีใดบัญชีหนึ่งเป็นจำนวนมาก โดยมีจำนวนเงินต่ำกว่ากฎหมายกำหนดเพื่อหลีกเลี่ยงการรายงาน ส่วนมากเป็นจำนวนเงินประมาณ 1.9 ล้านบาท

(2) การโอนเงินโดยการกระจายโอนหลายบัญชี บัญชีละไม่เกิน 2 ล้านบาท เพื่อหลีกเลี่ยงการรายงาน

(3) มีพฤติกรรมอันเกิดจากตัวลูกค้าเอง เช่น ลูกค้ามีอาชีพไม่แน่นอน แต่มีการทำรายการฝากและโอนเงินสลับซับซ้อน หรือลูกค้าให้ผู้อื่นมาโอนเงินแทนโดยทำการวันละหลายครั้งมีจำนวนเงินต่ำกว่าที่กฎหมายกำหนด

(4) มีการโอนเข้าบัญชีต่างสาขาจำนวนมากในแต่ละวัน โดยมีผู้รับเป็นคนเดียวกันและลูกค้าจะทำรายการโอนเงินครั้งละ ประมาณ 1.9 ล้านบาท ไปยังต่างจังหวัด

(5) มีการโอนเงินมาจากที่อื่น และถอนออกไปเป็นประจำวันและเป็นจำนวนมาก หรือมีรายการโอนเงินจากต่างประเทศเข้ามาและทำรายการถอนทันที หรือการมอบอำนาจให้ผู้อื่นทำธุรกรรมถอนเงินสดแทนในจำนวนเงินสูง หรือมีการโอนเงินโอนมาจากต่างสาขาและเบิกออกไปใช้จำนวนมาก ๆ และบ่อย ๆ

(6) การทำธุรกรรมการโอนเงินซึ่งเกี่ยวข้องกับบุคคลต่างชาติ โดยส่วนมากที่พบคือ กรณีที่ผู้ทำธุรกรรมเป็นชาวต่างประเทศ ซึ่งได้ทำธุรกรรมการโอนเงินครั้งละเป็นจำนวนมากแต่ไม่เกิน 2 ล้านบาท หรืออาจจะกระทำการโอนเงินเป็นจำนวนหลายครั้งในเวลาใกล้เคียงกัน แต่รวมแล้วไม่เกิน 2 ล้านบาท และการโอนเงินของบริษัทต่างชาติ ซึ่งการโอนเงินแต่ละครั้งส่วนใหญ่จะมีจำนวนเงินเกือบ 2 ล้านบาท และจะเบิกถอนเงินในวันเดียวกันหรือวันถัดไปในจำนวนที่น้อยกว่าที่ได้รับโอนเล็กน้อยเท่านั้น

5.4.3 รูปแบบการถอนเงิน

(1) เป็นการถอนเงินสดเป็นจำนวนมาก โดยมีจำนวนที่ต่ำกว่ากฎหมายกำหนดเพื่อหลีกเลี่ยงการรายงานต่อสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ซึ่งอาจเป็นการถอนเงินทั้งจำนวนเพียงครั้งเดียว หรือจากการถอนเงินมากกว่าหนึ่งครั้งในวันเดียว แต่จำนวนเงินที่ทำธุรกรรมการถอนเงินดังกล่าวนั้นพบว่าอยู่ระหว่าง 1,500,000 – 1,999,000 บาท

(2) เป็นการทำธุรกรรมถอนเงินบ่อยครั้งจนก่อให้เกิดพฤติกรรมที่น่าสงสัย เช่น มีการฝาก – ถอนต่างสาขา วันเดียวกันบ่อยครั้ง หรือการทำธุรกรรมถอนเงินหลายครั้งในแต่ละวัน โดยใช้วิธีแยกยอด หรือการถอนเงินจากที่อื่นต่างสาขาเป็นจำนวนมากและมีบัญชีในเครือเป็น

จำนวนมาก หรือมีการ โอนเงินและถอนต่างสาขาหลายครั้งภายในหนึ่งเดือน หรือลูกค้ามีเงินโอนมาจากสาขาอื่นและถอนเงินวันละหลายครั้งในจำนวนเงินสูง

(3) มีการมอบอำนาจให้ผู้ทำธุรกรรมถอนเงินแทนในจำนวนเงินที่สูงกว่าขีดปกติ ซึ่งอาจจะกระทำเพียงครั้งเดียว หรือได้กระทำเป็นประจำก็ได้
4ถอนเงินโดยการ โอนเพื่อซื้อแคชเชียร์เช็คเป็นจำนวนเงินใกล้เคียงกับจำนวนเงินที่ต้องรายงาน

5.4.4 รูปแบบของการใช้เช็ค

แนวโน้มการฟอกเงินโดยการใช้เช็คนั้น ส่วนมากมีวัตถุประสงค์เพื่อหลีกเลี่ยงการรายงาน อาทิเช่น หลีกเลี่ยงการทำรายงานโดยการฝากเช็คเข้าบัญชี หรือการนำเช็คเพื่อเบิกเงินสด ทั้งนี้อาจเป็นเช็คฉบับเดียวหรือหลายฉบับ รวมเป็นจำนวนเงินไม่ถึง 2 ล้านบาท หรือการนำเงินสด / การถอนเงินสดมาเพื่อมาซื้อแคชเชียร์เช็คที่มีจำนวนใกล้เคียง 2 ล้านบาท โดยอาจออกเป็นแคชเชียร์เช็คฉบับเดียวหรือหลายฉบับ และรวมถึงการจ่ายเช็คเงินสดหลาย ๆ ฉบับ ในวันเดียวกัน รวมทุกใบแล้วยอดไม่ถึง 2 ล้าน ส่วนมากจะอยู่ระหว่าง 1.6 – 1.8 ล้านบาท

จะเห็นได้ว่า รูปแบบการฟอกเงินจากธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยของสถาบันการเงินนั้น แบ่งได้ 4 ประเภท คือ รูปแบบการฝากเงิน รูปแบบของการ โอนเงิน รูปแบบการถอนเงิน และรูปแบบของการใช้เช็ค รายละเอียดที่กล่าวมาแล้วข้างต้น รูปแบบของการฟอกเงินจากการรายงานธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยนั้น ซึ่งการรายงานธุรกรรมประเภทใดที่มีพฤติกรรมที่น่าสงสัยอาจจะเข้าข่ายเป็นธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยได้ โดยพิจารณาจากจำนวนเงิน ธุรกรรมส่วนใหญ่ที่ทำมักจะมีจำนวนเงินไม่เกิน 2 ล้านบาท นอกจากนี้ยังพิจารณาจากพฤติกรรมประกอบการกระทำ เช่น ลูกค้าต้องการฝากเงิน 2 ล้านบาท เมื่อทราบว่าต้องการรายงานจึงฝากเงินเพียง 1.9 ล้านบาท หรือการเดินเข้ามาสอบถามธนาคารถึงจำนวนเงินที่ต้องรายงาน หรือในการฝากเงินเข้าของบัญชีไม่ได้มาฝากเข้าบัญชีด้วยตนเอง หรือลักษณะของธนบัตรอันเป็นที่น่าสงสัยได้แก่ ธนบัตรเก่า มีกลิ่นเหม็น มีเชื้อรา มีฝุ่น มีสีผิดปกติและธนบัตรติดกัน รวมทั้งเหตุอื่น ๆ เช่น การทยอยนำธนบัตรย่อยเข้ามาฝากอยู่เป็นประจำแต่เมื่อสอบถามถึงธุรกิจก็ไม่ได้รับความกระจ่างเท่าที่ควร นอกจากนี้ยังมีตัวอย่างเกี่ยวกับธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยในหนังสือคู่มือของสำนักงานกำกับและดูแลธนาคารพาณิชย์ของธนาคารชาติสหรัฐอเมริกา ค.ศ. 1991 ได้ให้คำแนะนำเกี่ยวกับธุรกรรมที่เกิดขึ้นกับลูกค้าของธนาคารซึ่งอาจจะถือว่าเป็นธุรกรรมที่มีเหตุอันควรน่าสงสัยถ้าปรากฏว่าลูกค้ามีพฤติกรรมดังต่อไปนี้ เช่น

1) ลูกค้าเปิดบัญชีเงินฝากหลายบัญชี โดยใช้ชื่อเดียวหรือหลายชื่อ และมีการฝากเงินเข้าบัญชีหลายครั้งแต่ละครั้งมียอดเงินฝากจำนวนไม่เกินกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้

- 1) ลูกค้าเปิดบัญชีเงินฝากหลายบัญชี โดยใช้ชื่อเดียวหรือหลายชื่อ และมีการฝากเงินเข้าบัญชีหลายครั้งแต่ครั้งมียอดเงินฝากจำนวนไม่เกินกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้ (เช่นฝากเงินสดไม่ถึง 2 ล้านบาท) เพื่อเป็นหลักฐานไม่ให้นาการต้องแจ้งให้สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินทราบตามมาตรา 13(1) ซึ่งตามกฎหมายฉบับที่ 2 กำหนดว่า ถ้าการฝากเงินสดครั้งละตั้งแต่ 2 ล้านบาทขึ้นไป ธนาคารต้องรายงานสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน
- 2) ลูกค้าเปิดบัญชีเงินฝากโดยพยายามปกปิดรายละเอียดเกี่ยวกับตัวตนหรือไม่อยากให้ข้อมูลส่วนตัวซึ่งธนาคารเห็นว่าจำเป็น
- 3) แจ้งความประสงค์จะขอโอนเงินไปยังธนาคารอื่นหรือสาขาอื่น แต่เมื่อเจ้าหน้าที่ธนาคารแจ้งว่า ต้องรายงานให้ทาง สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินทราบ ลูกค้าเปลี่ยนใจไม่ขอโอนเงินดังกล่าว
- 4) ไม่เต็มใจที่จะให้ข้อมูลสำหรับการกรอกในใบแบบรายงานที่ต้องแจ้งให้สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินทราบ เกี่ยวกับการ โอนเงินจำนวนเกินกว่า 2 ล้านบาท ตามกฎหมาย
- 5) เมื่อต้องให้ข้อมูลแก่เจ้าหน้าที่ธนาคาร โดยเฉพาะเกี่ยวกับตัวผู้ใช้บริการ มักจะให้ข้อมูลเพียงเล็กน้อย หรือบางครั้งแจ้งข้อมูลอันเป็นเท็จ
- 6) พยายามขอแลกธนบัตรปลีกจำนวนมากเป็นธนบัตรใหญ่ กรณีเช่นนี้ให้สงสัยไว้ก่อนว่า พยายามที่จะหลีกเลี่ยงการถือเงินสดเป็นธนบัตรปลีกจำนวนมาก เพื่อประโยชน์ในการซ่อนเงินหรือไม่เปลืองเนื้อที่ในการขนเงิน
- 7) ขอซื้อแคชเชียร์เช็คจำนวนมาก หรือซื้อตั๋วแลกเงินหรือเช็คเดินทางหลายฉบับ โดยตัวเองเป็นผู้ซื้อหรือให้ผู้อื่นเป็นตัวแทนของตนหลายคนมาซื้อ โดยแต่ละฉบับจะมียอดเงินต่ำกว่า 2 ล้านบาท เพื่อหลีกเลี่ยงมิให้นาการต้องแจ้ง สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินทราบแล้วส่งไปยังอีกเมืองหนึ่งเพื่อเข้าบัญชีของตน
- 8) ฝากเงินเข้าบัญชีอย่างสม่ำเสมอ ต่อมาโอนเงินจากบัญชีเกือบทั้งหมดไปยังเมืองอื่นหรือประเทศอื่น โดยที่ลูกค้ารายนี้ไม่เคยทำมาก่อนหรือไม่สอดคล้องกับธุรกิจของตน
- 9) ลูกค้าขอโอนเงินก้อนใหญ่ไปยังประเทศที่ไม่มีกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เช่น หมู่เกาะเคย์แมน โคลัมเบีย ซึ่งลูกค้าไม่เคยโอนเงินเช่นนี้มาก่อนในการทำธุรกิจและไม่มีธุรกิจในประเทศดังกล่าวเป็นกิจลักษณะ
- 10) ลูกค้าฝากเงินหรือถอนเงินก้อนใหญ่โดยไม่มีเหตุผลทางธุรกิจที่ชัดเจน หรือมีธุรกิจที่ไม่น่าจะเกี่ยวข้องกับการฝากเงินก้อนใหญ่เช่นนั้น

11) นำเงินจำนวนเล็กเข้ามาฝากในบัญชีมากมาย โดยฝากด้วยเช็คหรือตัวเงินแล้วต่อมาโอนเงินดังกล่าวไปยังเมืองอื่นหรือประเทศอื่น

12) มีการส่งโอนเงินหรือรับโอนเงินเข้ามาในบัญชีโดยไม่มีเหตุผลทางธุรกิจที่ชัดเจนครั้งละไม่เกิน 2 ล้านบาท อันน่าเชื่อว่าเป็นความพยายามที่จะหลีกเลี่ยงกฎหมายเพื่อไม่ต้องแจ้งให้สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินทราบ

13) ลูกค้าได้รับโอนเงินจากเช็คเดินทางจำนวนมาก หรือได้รับเงินจากเช็คธนาคารจำนวนมากแล้วถอนออกไปหรือโอนออกไปเกือบหมด

14) ลูกค้าขอซื้อเช็คเชิรเช็คให้แก่ผู้ที่ไม่ได้เป็นลูกค้าของธนาคารด้วยจำนวนเป็นก้อนใหญ่ เช่น ตั้งแต่ 2 ล้านบาทขึ้นไป หรือเช็คเชิรเช็คใบละต่ำกว่า 2 ล้านบาท หลาย ๆ ใบ เพื่อหลีกเลี่ยงกฎหมาย

15) ธนาคารรับฝากเงินสดจากการโอนเงินเข้ามาจำนวนมาก แต่ไม่สอดคล้องกับแบบฟอร์มการแจ้งโอนเงินที่เพิ่มขึ้น

16) มีสิ่งผิดปกติเกิดขึ้นที่บริเวณหน้าตู้নিরภัย เช่น มีลูกค้าเข้าออกกันมากขึ้น มีคนถือกระเป๋าหรือหีบห่อออกซึ่งคนเหล่านี้กำลังพยายามนำเงินสดมาซ่อนในตู้নিরภัยที่ขอเช่าก็ได้ โดยไม่แจ้งให้กับเจ้าพนักงานทราบ

17) เมื่อมีคนพยายามข่มขู่ หรือพยายามติดสินบนพนักงานธนาคารไม่ให้กรอกเอกสารรายงานการโอนเงินหรือฝากเงินที่มีจำนวนตั้งแต่ 2 ล้านบาทขึ้นไป หรือขอคำปรึกษาหรือจะหาทางหลีกเลี่ยงกฎหมายไม่ให้มีการรายงานต่อสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

18) ให้จับตาดูพนักงานธนาคารที่มีชีวิตความเป็นอยู่อย่างหรูหราฟู่ฟ่าเกินกว่าฐานะเงินเดือนของตนเอง หรือพนักงานธนาคารที่ไม่เคยลาพักร้อนเลย

5.5 แนวโน้มรูปแบบการฟอกเงินในประเทศไทยจากธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย

จากการศึกษาผลลัพธ์ที่ได้จากข้อมูลการรายงานธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยที่รายงานเข้ามา สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พบว่า มีแนวโน้มการฟอกเงินในประเทศไทยจากธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย ดังต่อไปนี้

5.5.1 ผู้ฟอกเงินมีพฤติกรรมหลีกเลี่ยงการรายงานธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยเพิ่มมากขึ้น

จากข้อมูลการรายงานธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยที่รายงานเข้าสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน จะเห็นได้ว่า การรายงานธุรกรรมของสถาบันการเงินส่วนใหญ่จะเป็นการรายงานอย่างกว้าง ๆ เช่น รายงานว่ามีการหลีกเลี่ยงการรายงานธุรกรรม หรือมีการรายงานว่า

มีการฝากเงิน ถอนเงิน หรือการโอนเงินเป็นจำนวนมาก โดยที่ไม่ได้ระบุจำนวนเงิน เพราะการทำธุรกรรมดังกล่าวมีจำนวนเงินที่ต่ำกว่าที่กฎหมายกำหนดให้ต้องรายงาน คือ ไม่เกิน สองล้านบาท พฤติกรรมเหล่านี้มีเหตุอันควรน่าสงสัยและอาจสันนิษฐานได้ว่า อาจมีการฟอกเงินที่ทำผ่านสถาบันการเงินนั้น และการทำธุรกรรมดังกล่าวมีแนวโน้มที่จะหลีกเลี่ยงการรายงานธุรกรรมตามที่กฎหมายกำหนดมากขึ้นด้วย นอกจากนี้ ยังอาจมีพฤติกรรมที่หลีกเลี่ยงโดยเจ้าของบัญชีไม่แสดงตัว อาทิ เช่น จากข้อมูลการรายงานธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยที่รายงานเข้าสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พบว่า เจ้าของบัญชีได้มอบอำนาจให้ผู้อื่นทำธุรกรรมต่างๆ แทน จากตารางที่ 6-7 การมอบอำนาจ หรือธุรกรรมแทน คิดเป็นร้อยละ 0.20 และ 0.14 ตามลำดับ และคาดหมายได้ว่าการที่เจ้าของบัญชีไม่แสดงตัวนั้น อาจมีหลายเหตุผล อาทิเช่น กรณีมีธุรกรรมที่มีมูลค่าสูง และธุรกรรมที่มีลักษณะเข้าข่ายหลีกเลี่ยงการรายงาน หรือมีการทำธุรกรรมหลายครั้งต่อหนึ่งวัน เป็นต้น

5.5.2 มีการฟอกเงินในลักษณะของการเคลื่อนไหวทางบัญชีที่ผิดปกติมากขึ้น

จากข้อมูลการรายงานธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยที่รายงานเข้ามาสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พบว่า ธุรกรรมที่ผิดปกติหรือมีมูลค่าสูงมากผิดปกติเป็นจำนวนมากขึ้นในทุก ๆ ปี ตามตารางที่ 8 คิดเป็นร้อยละ 1.48 ซึ่งการเคลื่อนไหวทางบัญชีที่ผิดปกติมากขึ้นนั้นอาจเป็นการฟอกเงินในรูปแบบหนึ่ง ได้ดังต่อไปนี้

1. ลูกค้ำมีเงินมากผิดปกติ
2. ลูกค้ำนำเงินมาฝากมากผิดปกติ
3. ลูกค้ำเบิกเงินมากผิดปกติ
4. ลูกค้ำนำเงินธนบัตรย่อยฝากเข้าบัญชีมากผิดปกติ
5. มีการทำธุรกรรมนำเงินเข้า – ออกบัญชีผิดปกติ
6. ถอนเงินในจำนวนสูงและผิดปกติเมื่อเปรียบเทียบกับอาชีพและตำแหน่ง
7. ลูกค้ำมีบัญชีจำนวนมากผิดปกติเมื่อพิจารณาถึงประเภทธุรกิจของลูกค้ำ

จะเห็นได้ว่าการฟอกเงินในลักษณะของการเคลื่อนไหวทางบัญชีที่ผิดปกติมากขึ้นนั้น สถาบันการเงินได้นำเรื่องอาชีพ ฐานะ และตำแหน่งของลูกค้ำมาพิจารณาประกอบ เช่น การที่ลูกค้ำมีอาชีพรับจ้างหรือรับราชการ ไม่ได้มีธุรกิจเป็นหลักแหล่ง แต่มีการทำธุรกรรมทางการเงินที่มีจำนวนมาก หรือลูกค้ำมีอาชีพรับจ้างทั่วไป แต่ทำธุรกรรมเป็นจำนวนเงิน 50,000 บาท จากตัวอย่างดังกล่าว แม้ว่าจำนวนเงินดังกล่าวอาจน้อยกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้เป็นจำนวนมาก แต่เมื่อมีการนำอาชีพของลูกค้ำมาพิจารณาแล้วก็จะเห็นได้ว่าจำนวนเงินดังกล่าว ที่ทำธุรกรรมนั้นเป็นจำนวนเงินที่น่าสงสัยได้

5.5.3 มีการฟอกเงินโดยธุรกรรมที่ซับซ้อนมากขึ้น

จากข้อมูลการรายงานธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยที่รายงานเข้ามาสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน จะเห็นได้ว่า ธุรกรรมที่มีความซับซ้อนอาจมีลักษณะที่ใกล้เคียงกับธุรกรรมที่มีความผิดปกติ คือ มีจำนวนเงินที่ค่อนข้างมาก หรือทำในลักษณะของเป็นกลุ่ม แต่ธุรกรรมประเภทนี้จะมีลักษณะที่ค่อนข้างมีความซับซ้อนมากกว่า อาทิเช่น มีการแบ่งบัญชีไว้เป็นหลายบัญชี ธุรกรรมมักทำผ่านคนกลาง หรือการโอนเงินเข้าบัญชีอื่นๆ หลายบัญชี หรือจากหลายบัญชี โอนเข้าผู้รับคนเดียวกัน หรือนอกจากนี้ยังมีการกระจายยอดเงิน หรือแยกยอดกระจายบัญชี พฤติกรรมเหล่านี้ล้วนแล้วแต่เป็นธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย

5.5.4 มีการฟอกเงินโดยไม่ใช้เงินสดเกิดขึ้น

การฟอกเงินโดยไม่ใช้เงินสดเกิดขึ้นนั้น อาจแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ

1. การฟอกเงินโดยใช้ "บัตร"

จากข้อมูลการรายงานธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยที่รายงานเข้ามาสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน จะเห็นได้ว่า มีการรายงานเชื่อมโยงไปถึงธุรกิจของผู้ที่สงสัยว่า ได้ทำการฟอกเงิน อาทิ เช่น การรายงานว่าเป็นบัญชีของบ่อนคาสีโนเปิดไว้เพื่อนำเงินจากการรับบัตรเครดิตของคาสีโนเข้าบัญชี และมีการรายงานเข้ามาเนื่องจาก ถูกคำถูกสงสัยในการฟอกเงิน โดยมีการตรวจสอบและอายัดทรัพย์สินจากสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน และตรวจสอบพบว่า ได้มีการรับจ้างให้บุคคลอื่นเปิดบัญชีเพื่อทำบัตรวีซ่าอิเล็กทรอนิกส์ หรือให้บุคคลอื่นไปเปิดบัญชีและบัตรเอทีเอ็ม โดยการเปิดบัญชีเพื่อทำบัตรดังกล่าวนี้น่าจะนำบัตรวีซ่าอิเล็กทรอนิกส์ หรือบัตรเอทีเอ็ม ไปให้นักค้ายาเสพติดใช้ในการประกอบการทุจริต หรืออาจนำไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ของธนาคาร

2. การฟอกเงินโดยใช้ "เช็ค"

จากข้อมูลการรายงานธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยที่รายงานเข้ามาสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินที่เกี่ยวกับการใช้เช็ค จะเห็นได้ว่า ได้มีการใช้เช็ค หรือเช็คเดินทาง แทนเงินสดมากขึ้น หรือการใช้เช็คเบิกเงินสด หรือการถอนเงิน แล้วออกเป็นเช็คเงินสด

นอกจากนี้ยังพบว่า ได้มีการนำเงินไปซื้อตราสารเป็นจำนวนเงินที่สูง บางส่วนเป็นการซื้อตราสารการเงิน เพื่อนำไปซื้อที่ดินและกองทุนรวม และมีการนำธนบัตรย่อยมาซื้อตราสารการเงิน เป็นต้น จะเห็นได้ว่าแนวโน้มการฟอกเงินโดยการใช้เช็คนั้น ส่วนมากมีวัตถุประสงค์เพื่อหลีกเลี่ยงการรายงานธุรกรรมตามที่กฎหมายกำหนด และถือว่า การฟอกเงินโดยการใช้เช็คนี้เป็นรูปแบบหนึ่งของการฟอกเงิน

5.5.5 มีการฟอกเงินโดยอาศัยธุรกิจบังหน้ามากขึ้น

จากข้อมูลการรายงานธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยที่รายงานเข้ามาสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พบว่า สถาบันการเงิน ได้รายงานธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย นอกจากจะรายงานพฤติกรรมและจำนวนเงินแล้ว ยังได้ระบุธุรกิจของผู้ทำธุรกรรมด้วย ธุรกิจที่น่าสนใจมีดังนี้

1. ธุรกิจการซื้อขายและแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ

จากข้อมูลการรายงานธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยที่รายงานเข้ามายังสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน จะเห็นได้ว่า ผู้ทำธุรกรรมมักจะนำเงินสด USD และ EUR มาแลกเปลี่ยนเป็นเงินบาท ซึ่งมีจำนวนใกล้เคียงหรือมากกว่า 2 ล้านบาท และพฤติกรรมที่สำคัญที่สถาบันการเงินได้รายงานมา คือ การที่ลูกค้าไม่ยอมลงลายมือชื่อในแบบรายงานธุรกรรม จึงทำให้สถาบันการเงินมองว่า เป็นธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยที่ต้องรายงาน

2. ธุรกิจค้ำน้ำมัน

จากข้อมูลการรายงานธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยที่รายงานเข้ามายังสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พบว่า เมื่อปี พ.ศ. 2543-2546 สถาบันการเงินได้รายงานว่าได้มีลูกค้าส่วนหนึ่งได้ทำธุรกรรมทางการเงินซึ่งมีอาชีพ เกี่ยวกับธุรกิจค้ำน้ำมัน และได้มีการโอนเงินระหว่างบัญชีในกลุ่ม และหลังจากปี พ.ศ. 2546 นั้น ไม่ปรากฏข้อมูล ซึ่งถือว่าเป็นเรื่องผิดปกติของการประกอบธุรกิจที่ให้ผลตอบแทนสูง จะเห็นได้ว่า ในช่วงปี พ.ศ. 2543-2546 สถาบันการเงินได้รายงานเกี่ยวกับลูกค้าที่ประกอบธุรกิจการค้ำน้ำมัน แต่หลังจากปี พ.ศ. 2546 นั้น ไม่พบการรายงานธุรกรรมเกี่ยวกับธุรกิจการค้ำน้ำมัน ซึ่งเป็นเรื่องผิดปกติเพราะการประกอบธุรกิจเกี่ยวกับการค้ำน้ำมัน น่าจะมีการทำธุรกรรมทางการเงินอย่างสม่ำเสมอ และอาจจะสันนิษฐานได้ว่า ลูกค้านั้นมีความระมัดระวังมากขึ้นในการทำธุรกรรมการเงิน จากพฤติกรรมดังกล่าวจึงอาจเชื่อได้ว่าลูกค้ากลุ่มนี้อาจเกี่ยวข้องกับการฟอกเงินอย่างแน่นอน

3. ธุรกิจซื้อขายรถยนต์ (รถบรรทุก- รถพ่วง) หรือธุรกิจประเภทค้าปลีกชิ้นส่วนประกอบรถยนต์และเครื่องประดับตกแต่งรถยนต์

4. ธุรกิจอื่นๆ

จากข้อมูลการรายงานธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยที่รายงานเข้ามายังสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ธุรกิจอื่นๆ อาทิ เช่น ธุรกิจเกี่ยวกับอัญมณี ของเก่า เหริยตราเก่า ของมีค่า ร้านค้าอัญมณีหรือร้านค้าของเก่า รวมทั้งร้านค้าพระพุทธรูป ถือว่าแหล่งเงินนอกระบบที่ได้รับความนิยมในการนำเงินมาหมุนเวียน เป็นจำนวนมาก เพราะแหล่งค้าร้านค้า

อัญมณี หรือร้านค้าของแก่นั้น มีใช้สถาบันการเงิน ที่ต้องรายงานธุรกรรมตามที่กฎหมายกำหนดให้ ต้องรายงาน จึงเป็นแหล่งที่ฟอกเงินที่สำคัญแหล่งหนึ่งสำหรับผู้ที่ต้องการฟอกเงินที่ใช้เป็นช่องทาง ในการทำธุรกรรมที่หลีกเลี่ยงไม่รายงานธุรกรรมทางการเงินตามที่กฎหมายกำหนด นอกจากนี้ ธุรกิจอื่น ๆ อาทิ เช่น การทำธุรกิจด้านคาสีโน หรือธุรกิจเดินที่รถมือสอง หรือธุรกิจสถานบันเทิง โรงโม่หิน เป็นต้น

5.5.6 มีแนวโน้มว่าการฟอกเงินอาจกระทำในลักษณะองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ

จากข้อมูลการรายงานธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยที่รายงานเข้ามายังสำนักงาน ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พบว่า ได้มีชาวต่างชาติได้มาทำธุรกรรมทางการเงินกับสถาบัน การเงิน โดยมาทำธุรกรรมที่มากเกินไปเกินกฎหมายกำหนด อาทิ เช่น ลูกค้าเป็นชาวต่างชาติมีเงิน โอนเข้า เป็นจำนวนสูง และถอนออกไปไม่ถึง 2 ล้านบาท หรือเป็นชาวต่างชาติ ถอนเงินสดจำนวนสูง หรือ มาทำการ โอนเงิน ไปบัญชีต่างๆ บ่อยครั้งเป็นประจำทุกวัน และพบว่า เป็นชาวแครงโดยส่วนใหญ่ จะเห็นได้ว่า ข้อมูลดังกล่าวข้างต้น อาจคาดหมายได้ว่า อาจมีการฟอกเงินที่ทำโดยมีลักษณะเป็น องค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ

5.5.7 มีแนวโน้มการฟอกเงินในรูปแบบอื่นๆ

แนวโน้มการฟอกเงินในรูปแบบอื่นๆที่เกิดขึ้น พิจารณาได้จากพฤติกรรมอื่นๆ ที่ นำมาสังสัย ดังนี้

1. ลักษณะของธนบัตร

จากข้อมูลการรายงานธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยที่รายงานเข้ามายัง สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน จะเห็นได้ว่า ลักษณะของธนบัตรอาจเป็นเครื่อง ชี้ให้เห็นถึงความน่าสงสัยของธุรกรรมทางการเงินได้ โดยอาจจะสังเกตจากลักษณะของธนบัตร หรือชนิดของธนบัตร และได้พิจารณาจากพฤติกรรมอื่นๆ ของลูกค้ามาประกอบด้วย อาทิ เช่น ลูกค้าได้นำธนบัตรใบละ 20, 50, 100 บาท เข้าบัญชีจำนวนมาก หรือมีการนำธนบัตรย่อยมาเข้า บัญชีทุกวัน หรือ ลูกค้าไม่สามารถระบุถึงแหล่งที่มาของธนบัตรใบย่อยได้ นอกจากนี้การที่ลูกค้าได้ นำธนบัตรย่อยจำนวนมากมาฝากแล้ว ยังอาจพบว่า ธนบัตรดังกล่าวมีกลิ่นอับชื้น หรือเก่า หรือขาด ซึ่งอาจคาดหมายได้ว่าธนบัตรเหล่านั้นเคยถูกซ่อนอยู่ใต้ดิน ในตู้เสื้อผ้า หรือสถานที่อาจทำให้ ธนบัตรมีกลิ่นเก่าได้ จะเห็นได้ว่า การที่ซ่อนหรือมีการปกปิดเงินหรือที่มาของเงินที่ใช้ใน การกระทำความคิดไว้ในสถานที่ที่ไม่สามารถตรวจสอบได้

2. ความสัมพันธ์ของลูกค้า

จากข้อมูลการรายงานธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยที่รายงานเข้ามายังสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน จะเห็นได้ว่า สถาบันการเงิน ได้รายงานธุรกรรมของผู้ทำธุรกรรมโดยพิจารณาจากจำนวนเงินที่ทำธุรกรรม อาชีพ ฐานะ และธุรกิจของผู้ทำธุรกรรมแล้ว โดยที่สถาบันการเงินได้พิจารณาธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยจากความสัมพันธ์ของลูกค้า ประกอบด้วย ความสัมพันธ์ดังกล่าวอาจหมายถึงความสัมพันธ์ระหว่างผู้ทำธุรกรรมทางการเงินกับผู้กระทำความผิด อาทิ เช่น การที่ผู้ทำธุรกรรมมีความสัมพันธ์กับนาย ก ซึ่งรู้จักกันในวงสังคมว่ามีความเกี่ยวข้องกับการค้ายาเสพติด หรือพบว่าผู้ทำธุรกรรมเคยเป็นผู้ค้ายาเสพติด รายใหญ่ หรือเคยถูกจับคดีค้ายาเสพติด หรือสามีของผู้ทำธุรกรรมมีส่วนพัวพันกับยาเสพติด หรือผู้ทำธุรกรรมมีถิ่นที่อยู่ในหมู่บ้านที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด เป็นต้น

5.6 วิเคราะห์แนวโน้มการฟอกเงินในประเทศไทย : ศึกษาเปรียบเทียบลักษณะของธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยของต่างประเทศ

จากที่ได้มีการวิเคราะห์รายงานธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยของสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินพบว่า ประเทศไทยมีแนวโน้มการฟอกเงินจากรายงานธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยเปรียบเทียบกับรูปแบบการฟอกเงินของต่างประเทศจากรายงานของ Financial Act Task Force (FATF) ดังต่อไปนี้

รูปแบบการฟอกเงินจากรายงานของ FATF

พฤติกรรมที่น่าสงสัยของลูกค้าสถาบันการเงินภายใต้นโยบายการรู้จักลูกค้า (Suspicious Transaction Guideline of Know Your Customer Policy)

1) ส่วนที่เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงในบัญชีสถาบันการเงิน⁸

1.1 การเปิดบัญชีในสถาบันการเงิน โดยไม่มีการเคลื่อนไหวทางบัญชี หรืออาจเรียกว่าเปิด บัญชีลอย

1.2 การเปิดบัญชีโดยฝากเงินจำนวนน้อยและต่อมาในวันเดียวกันลูกค้าได้ถอนเงินในบัญชีนี้ออกไปจนหมด

1.3 ในขณะที่เปิดบัญชี ลูกค้าปฏิเสธที่จะให้ข้อมูลส่วนบุคคลที่เพียงพอแก่สถาบันการเงิน

⁸ Financial Action Task Force Guide to Terrorist (online document), www.fatf-gafi.org

1.4 การเปิดบัญชีมีบุคคลหลายคนมีอำนาจลงนามในการทำธุรกรรม แต่บุคคลเหล่านั้นมิได้มีความสัมพันธ์กันทั้งทางส่วนตัวและทางธุรกิจ

1.5 การเปิดบัญชีโดยนิติบุคคลหลายบัญชีแต่แจ้งที่อยู่ของสถานประกอบการเป็นที่เดียวกัน

1.6 บัญชีที่มีจำนวนของการฝากเงินไม่เหมาะสมกับสถานะทางการเงินของบุคคลนั้น

1.7 บุคคลเดียวกันได้เปิดบัญชีที่มีจำนวนเงินฝากจำนวนน้อยกระจายอยู่หลายบัญชี

1.8 บัญชีที่เจ้าของบัญชีมีความเกี่ยวข้องกับองค์กรที่ต้องสงสัยว่าเป็นองค์กรก่อการร้าย

1.9 บัญชีที่มีการเคลื่อนย้ายเงินจำนวนมากจนน่าสงสัยว่าจะเป็นการนำไปสนับสนุนองค์กรอาชญากรรม

2) ลักษณะการฝากเงินและการถอนเงิน⁹

2.1 การฝากเงินของนิติบุคคลโดยใช้ตราสารทางการเงินหลายแบบในคราวเดียวกัน

2.2 การถอนเงินจากบัญชีของธุรกิจที่มีจำนวนมากกว่าปกติธรรมดา

2.3 การฝากเงินจำนวนมากเข้าบัญชีของนิติบุคคลที่ไม่มีการดำเนินธุรกิจมีแต่การฝากเงินเข้าและถอนเงินออกจากธนาคารเท่านั้น หรือเรียกว่าบริษัทบังหน้า

2.4 ทำธุรกรรมกับสถาบันการเงินโดยใช้ทั้งเงินสด และตราสารการเงินในลักษณะที่ไม่เป็นไปตามรูปแบบธุรกรรมปกติ

2.5 ทำธุรกรรมทางการเงินหลายครั้งในวันเดียวและในสถาบันการเงินแห่งเดียวกัน แต่พยายามไม่ใช้บริการกับเจ้าหน้าที่ของสถาบันการเงินคนเดียวกัน

2.6 การพยายามฝากเงินให้กระจายไปตามสาขาต่าง ๆ ของสถาบันการเงินแห่งเดียวกัน

2.7 การฝากเงินหรือถอนเงินจำนวนที่ต่ำกว่าอัตราที่กฎหมายกำหนดเพียงเล็กน้อย เพื่อหลีกเลี่ยงการรายงานธุรกรรมทางการเงิน

2.8 ทำธุรกรรมทางการเงิน แต่พยายามทำให้มีมูลค่าต่ำกว่าที่กฎหมายกำหนดในการทำรายงานธุรกรรมทางการเงิน

2.9 การฝากหรือถอนเงินโดยใช้ตราสารทางการเงิน โดยตราสารแต่ละใบมีมูลค่าน้อยกว่าอัตราที่กฎหมายกำหนดเพียงเล็กน้อย เพื่อหลีกเลี่ยงการรายงานธุรกรรมทางการเงิน

⁹ Financial Action Task Force Guide to Terrorist (online document), www.fatf-gafi.org

3) การทำธุรกรรมทางการเงินผ่านเครือข่ายอิเล็กทรอนิกส์¹⁰

3.1 การทำธุรกรรมผ่านเครือข่ายอิเล็กทรอนิกส์ที่ไม่เกินกว่าที่กฎหมายกำหนด เพื่อหลบเลี่ยงรายงาน ธุรกรรมทางการเงินและการทำรายงานแสดงข้อมูลส่วนบุคคลของลูกค้า

3.2 ทำธุรกรรมผ่านเครือข่ายให้กับผู้ทำแทนผู้อื่นว่ามีสิทธิ์ทำธุรกรรมทางการเงินบนเครือข่าย

3.3 การใช้บัญชีหลายบัญชีของหน่วยงานหรือองค์กรการกุศลที่ไม่ค้ากำไรที่ได้ฝากไว้กับสถาบันการเงิน ต่อมาถอนไปฝากสถาบันการเงินอีกแห่งหนึ่ง ภายในระยะเวลาสั้น ๆ

3.4 การส่งเงินผ่านแหล่งรับซื้อขายแลกเปลี่ยนเงินตรา ไปฝากยังบัญชีที่ไม่มีความเกี่ยวข้องกับลูกค้า หรือส่งไปยังแหล่งที่ต้องสงสัยว่าจะเป็นแหล่งฟอกเงิน

4) ลักษณะความประพฤติน่าสงสัยของลูกค้า¹¹

4.1 การระดมทุนสนับสนุนธุรกิจของบุคคลหลายคนที่มีแหล่งที่มาจากสถานประกอบการแห่งเดียวกัน หรือเงินจากธุรกิจของบุคคลหลายคนในประเทศเดียวกัน แต่เป็นธุรกิจที่มีลักษณะการประกอบการที่ใกล้เคียงกัน

4.2 การที่ลูกค้าทำธุรกรรมและแจ้งข้อมูลแก่สถาบันการเงินไม่ตรงหรือเหมาะสมกับสภาพการประกอบอาชีพของตัวเอง เช่น ผู้ทำธุรกรรมเป็นนักเรียน ผู้ว่างงาน หรืออาชีพรับจ้างอิสระ ย่อมไม่เหมาะสมกับการกระทำธุรกรรมแทนหน่วยธุรกิจขนาดใหญ่ เป็นต้น

4.3 จำนวนเงินที่ทำธุรกรรมไม่เหมาะสมกับฐานะหรืออาชีพของลูกค้า เช่น เป็นนักเรียน หรือผู้ว่างงาน แล้วทำธุรกรรมทางการเงินเป็นจำนวนมาก

4.4 ทำธุรกรรมทางการเงินโดยมูลนิธิหรือองค์กรการกุศล โดยที่ไม่มีความจำเป็นในเชิงเศรษฐกิจ หรือไม่มีความเกี่ยวข้องกับกิจกรรมหรือวัตถุประสงค์ขององค์กรเหล่านั้น

4.5 การแจ้งข้อมูลของผู้ทำธุรกรรมทางการเงินที่ไม่สมบูรณ์แก่สถาบันการเงิน โดยขาดข้อมูลในเรื่องต่าง ๆ เช่น ภูมิลำเนาปัจจุบัน รายละเอียดเกี่ยวกับหนังสือเดินทาง เอกสารแสดงชื่อ - สกุลที่แท้จริง เป็นต้น

5) ลักษณะอื่น ๆ ของธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยตามรายงาน FATF Suspicious Transaction Typologies¹²

¹⁰ Financial Action Task Force Guide to Terrorist (online document), www.fatf-gafi.org.

¹¹ Financial Action Task Force Guide to Terrorist (online document), www.fatf-gafi.org.

¹² Financial Action Task Force Guide to Terrorist (online document), www.fatf-gafi.org.

- 5.1 การฟอกเงินโดยการนำเงินไปซื้อสินค้ามีค่า (Money Laundering Through Purchase of Luxury Items)
- 5.2 ธุรกิจรับซื้อขายปลีกและแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ (Bureaux de Change)
- 5.3 ธุรกิจรับโอนเงินที่ได้จากการค้าขายเสพติด (Casa de Cambio)
- 5.4 ธุรกิจกรรมทางการเงินที่ใช้ธนบัตรย่อยเพื่อให้พ้นจากการสังเกต (Denomination Banknotes)
- 5.5 การโอนเงินโดยใช้คูปอง (Coupon Transfer)
- 5.6 การโอนเงินผ่านเครือข่ายอิเล็กทรอนิกส์ที่เกี่ยวข้องกับแหล่งเงินของการก่อการร้าย (Wire Transfer related to Terrorist Financing)
- 5.7 การโอนเงินหรือทรัพย์สินนอกระบบเพื่อประโยชน์แก่การก่อการร้าย (Informal Money or Value Transfer related to Terrorist Financing)
- 5.8 การสนับสนุนด้านเงินทุนแก่การก่อการร้ายโดยองค์กรการกุศลที่ไม่ค้ากำไร (Misuse of Non-profit Organization Support of Terrorist)
- 5.9 การอาศัยการโอนเงินผ่านบริษัทประกันภัยเป็นเส้นทางแห่งการฟอกเงิน (Money Laundering Vulnerabilities in the Insurance Sector)
- 5.10 ธุรกิจกรรมทางการเงินที่เกี่ยวข้องกับบุคคลทางการเมือง (Political Exposed Persons Related Transaction)
- 5.11 การใช้การโอนเงินผ่านธุรกิจหลักทรัพย์เป็นเส้นทางแห่งการฟอกเงิน (Money Laundering Aims to Market Manipulation)
- 5.12 การตั้งบริษัทบังหน้าเพื่อการฟอกเงินที่มีวัตถุประสงค์เพื่อกระทบกับกลไกทางการตลาดของระบบการเงิน (Setting up a company as a front for money laundering aims to market manipulation)
- 5.13 การโอนเงินผ่านแหล่งเงินนอกระบบที่เป็นตลาดซื้อขายแลกเปลี่ยนอัญมณี (The Gold and Diamond Market of Bullion Seller)
- 5.14 การฟอกเงินผ่านการโอนเงินโดยใช้บัตรเครดิต (Credit or Debit Card money Laundering)
- 5.15 การติดต่อสื่อสารในการทำธุรกรรมระหว่างสถาบันการเงินที่ผิดปกติ (The Misuse of Correspondent Banking)

5.16 การฟอกเงินที่เกี่ยวข้องกับตราสารเปลี่ยนมือหรือพันธบัตรอย่างอื่น (Bearer Securities and Other Negotiable Instrument)

5.17 การฟอกเงินที่เกี่ยวข้องกับจากการค้ามนุษย์ (Proceed from Trafficking in Human Being and legal Migration)

5.18 การฟอกเงินระหว่างเครือข่ายขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ (Co-ordinate Money Laundering among Organized Crime Groups)

5.19 การใช้ธนบัตรที่มีมูลค่าสูง เช่น ธนบัตรเงินสกุลยูโรในการฟอกเงิน (Transaction using large of EURO Banknotes)

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้นแนวโน้มการฟอกเงินในประเทศไทยจากธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยจากการศึกษาเปรียบเทียบลักษณะธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยของต่างประเทศ ได้ดังนี้

1) จากแนวการรายงานของ FATF เกี่ยวกับพฤติกรรมของลูกค้าสถาบันการเงินที่น่าสงสัยว่าจะเป็นการฟอกเงินภายใต้นโยบายการรู้จักลูกค้า หรือ Know Your Customer Policy จะเห็นได้ว่า รูปแบบการรายงานธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยในฐานข้อมูลของสำนักงานป้องกันและปราบปราม มีความใกล้เคียงกับแนวทางภายใต้ นโยบายการรู้จักลูกค้า หรือ Know Your Customer Policy ของ FATF แสดงให้เห็นว่า ประเทศไทยมีแนวโน้มรูปแบบการฟอกเงินไปในทิศทางเดียวกันกับรูปแบบการฟอกเงินที่เป็นสากลของต่างประเทศ

2) ประเทศไทยมีแนวโน้มรูปแบบการฟอกเงินโดยการโอนเงินผ่านแหล่งเงินนอกระบบ (underground Banking) มากขึ้น ทั้งที่เป็นแหล่งโอนเงินนอกระบบตามปกติ (Bureaux de Change) แหล่งโอนเงินจากการค้ายาเสพติด (Casa de Cambio) การโอนเงินผ่านเครือข่ายบ่อนการพนัน (Casino Transfer) หรือการโอนเงินผ่านแหล่งซื้อขายแลกเปลี่ยนอัญมณี หรือของมีค่า (Bullion Seller) ซึ่งปรากฏในข้อมูลการรายงานธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย

3) ประเทศไทยมีแนวโน้มการฟอกเงินโดยการใช้ธนบัตรที่มีลักษณะผิดปกติ อย่างเช่น การใช้ธนบัตรย่อย ธนบัตรเก่า ธนบัตรมีกลิ่น หรือธนบัตรที่ไม่ได้ใช้หมุนเวียนในท้องตลาด ซึ่งธนบัตรเหล่านั้นมาใช้ในการฝาก ถอน หรือโอนเงินผ่านสถาบันการเงิน แสดงให้เห็นว่าประเทศไทยมีรูปแบบการฟอกเงินเกี่ยวกับการใช้ธนบัตรเป็นสื่อกลางในการฟอกเงินเช่นเดียวกับแนวทางที่กำหนดในรายงานของ FATF โดยเฉพาะในเรื่องการใช้ธนบัตรย่อยในการทำธุรกรรมทางการเงิน